

Szerkesztőség:

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Balev. Regele Ferdinand 4/22

(József főherceg-ut.)

Sürgőnycim: Közlöny, Arad

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre	960 Lej
Fél évre	480 Lej
Negyed évre	240 Lej
Havonta	80 Lej

Hirdetések díjszabás szerint

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

Kiméletes adóvetés.

Az államháztartás kényérkereső, pénzszerező gépezete, az adóprés, nemsokára újra kezd működni. A napokban indult meg ez a jól megolajozott, szinte a perpetuum mobile folyamatosságával mozgó apparátus azzal, hogy országsszerte mindenütt megkezdődtek az adóbevallások. A kötelességüket teljesítő honpolgárok annak rendje és módja szerint járulnak a pénzügyi hatóságok elé és többé-kevésbé őszinte vallomást tesznek azokról a javaikról, amelyeknek egy megállapított per centjét az állam közösség fenntartására szánják. Ezeknek az ellenőrizhető vallomásoknak alapján történik az adók kivetése és az adómegállapító bizottságok előtt fog eldőlni, ki, milyen mértékben járuljon a közterhek viseléséhez.

Most, az adóprés megindulásának első fázisában szükségesnek tartjuk az adókivető bizottságok majdan megkezdődő működése elé néhány figyelemreméltó szempontot és követendő irányelvet tűzni. Ne legyen az adókivetés Romániában inkvizíciós eljárás, amelynek az legyen a bevallott célja, hogy a „dalikvensi” alaposan megnyomorítsa. Helyes mértékkel, bölcs körültekintéssel és lelkiismeretes gondossággal kell az adózók teherbíró képességét megvizsgálni és ennek megfelelően állapítani meg az adó összegét. Hiszen minden állampolgár tudja, ismeri az állammal szemben való kötelességeit és ez alól senki sem akarja magát kivonni. De másfelől magának az államnak is kötelessége, sőt jól fel fogott érdeke, hogy az adóalanyok túlterhelésétől óvakodjék és a célnak megfelelő méltányossággal végezze az adókivetés munkáját. A napról-napra súlyosabbá váló gazdasági helyzet amúgy is sok gondot, bajt és nehézséget okoz minden erejével küzdő polgárnak. Minek azt még elviselhetetlen adóterheléssel még jobban elnyomortani.

A vállalatok, kereskedők, iparosok alkotják főként azt a tömeget, amelyre a közterhek nagyrésze sulyosodik. Az államháztartás fenntartásának gondja jórészt az ő vállukon nyugszik és így érdeke magának az államnak is, hogy ez az osztály minél erősebb, minél teherbíróbb legyen. Amikor azonban azt látjuk, hogy éppen ez az osztály érzi leginkább azokat a nehézségeket, amelyek a már ismert okoknál fogva gazdasági életünket megbénítják, igazságtalannak tartanók, hogy éppen ezt az osztályt sújtják minden oldalról a legkiméletelebb módon. A kereskedelem, az ipar virágzása egyúttal az állam erejének és hatalmának erősödését is jelenti. Az adókivető bizottságok tehát az állam életét gyökereit pusztítanak el akkor, ha az adóösszegek megállapításánál nem vennék figyelembe az önként kínálkozó méltányossági szempontokat. Ne szíviák ki ezekből a gyökerekből az életadó nedvet, mert elszárad a fa, amelyet táplál. Egyenként, jóindulattal, lelkiismeretes alaposággal kell megvizsgálni minden adózó vagyoni állapotát és az adók kivetésénél számítani kell arra is, hogy a következő esztendőben is szükség lesz erre az adózóra. Józan belátással, az állam és az egyén érdekeinek összhangzásba hozásával találjanak az adókivető bizottságok olyan megoldást, hogy az állam is jól lakjék, az adóalany is megmaradjon.

Katolikus nagygyűlés Aradon.

Az aradi katolikus társadalom impozáns megmozdulása. — Parecz Béla, Szilágyi Dózsa és Fischer Aladár nagyhatású beszéde. — Tömeges tagjelentkezések az Aradi Katolikus Népszövetségbe.

(Arad, január 7.) Imponáló külsőségek között, óriási érdeklődés mellett folyt le tegnap délután a Katolikus Népszövetség aradi tagozatának gyűlése a városháza nagytermében. Ember-ember hátán szorongott a hatalmas teremben, amely rég nem látott ilyen nagy tömeget falai között. Ez a rendkívüli arányú érdeklődés egyben beszédes jele a katolikus öntudat és szervezkedés reneszánszának, minek jelenségei egyre jobban észlelhetők mindenütt a világon.

Pacha apostoli kormányzó üdvözlése.

Ponthon 4 órakor nyitotta meg az ülést dr. Lőcs Rezső elnök, aki felolvasta Pacha Ágoston apostoli kormányzónak Szilágyi M. Dózsa-hoz, a népszövetségi igazgatóhoz intézett üdvözlő irását, amely a következőképp hangzik:

— Igaz épüléssel és okulással olvastam azt a munkatervet, amelynek keretében Nagyságod, mint a Róm. Kat. Népszövetség ujonnan megválasztott igazgatója munkáját megkezdeni s Isten segítségével végrehajtani kívánja. Az előadott hitéleti, szociális és gazdasági program egyformán szolgálja a mi kat. Egyházunk és az állam célját is; így tartozó kötelességem az Igazgató Ur fáradozását támogatni és tőlem telhetően vele megosztani és erre készséggel vállalkozom. A mi egyházmegyénkben magyar és német hívek élnek s azért igen szívesen értesülök arról az iparkodásról, mely szerint ezeket a különböző nyelvű, de egyvallású híveket egy táborba, egy céltudatos irányba kívánja tömöríteni. A cél, amely nemes, oly súlyos feladatot is hárít Igazgató ur vállaira. Kérem a jó Istent, áldja meg törekvését, erősítse meg vállait, hogy amire igaz buzgósággal és nemes lendülettel vállalkozott, azt minél tökéletesebben végre is hajthassa. Szerény anyagi viszonyaimhoz képest van szerencsém a Népszövetség előkészítő munkálatainak költségeire 5000 lejt ide mellékelni. Meleg üdvözléssel és Isten áldásával maradok: Testvére az Urban Pacha Ágoston, apostoli kormányzó.

Az apostoli kormányzó leirata nagy lelkesedést keltett és az aradi népszövetségi tagozat a következő sürgőnyt küldötte a kormányzónak:

— A Katolikus Népszövetség aradi tagozata mély tisztelettel és lelkesedéssel üdvözölve kéri Méltóságodnak áldását és támogatását. Lőcs Rezső, Monay Ferenc, Szilágyi Dózsa.

Parecz Béla dr. képviselő beszéde.

Dr. Lőcs Rezső elnök az üdvözlő sorok felolvasása után a katolikus öntudat mindenféle tapasztalható életrebredéséről beszélt s ezzel kapcsolatban utalt Franciaországra, ahol ez a jelenség a hivatalos és vallástalan kormányzattal szemben a legpregnansabban nyilvánul meg. Végül rámutatott, hogy a Népszövetség a katolikus öntudat megnyilatkozásának páratlan tényezője és ép ezért azt minden katolikusnak fel kell karolnia.

A megnyitó beszéd után Parecz Béla dr. képviselő szólalt fel, válaszolva azt az ellentétet, amely a katolikus világnézet és az anyanyelvi felfogás között van. Az anyanyelvi felfogás

szerint nincs erkölcsi rend és az osztályharc programjának lényege. Ezzel szemben a kat. világnézet Isten és lélek létét; magasabb erkölcsi világnézet hirdeti. A század elején a tudomány és a művészetnek olyan felvirágozását láttuk és egy olyan nemzetközi szolidaritást, szinte azt hittük, hogy világi erkölccsel s társadalmi szervezkedéssel lehet boldogulni. De a háború mindent felborított. Életek és vagyonok bizonytalanságba kerültek, a bekövetkezett forradalmak pedig, amelyek irtó háborut hirdettek a hit ellen, nem hozták meg a várt és ígért boldogságot, mert nincs ott boldogság és társadalmi berendezkedés, ahol nincs hit és szeretet. Elég a szent évre, Assisire és Chicagora utalni. Nekünk, itteni katolikusoknak, azonban nem elég a templom, az áhitatba merülés, hanem, mivel magunkra letünk hagyva és a katolicizmus elvesztette kiáltásos állását, kötelességeink vannak iskolákkal, papjainkkal, gyermekeinkkel szemben. Szembe kell szállni azzal a tulzó nacionalista áramlattal, amely el akarja nyelni hitünket. Ezzel az áramlattal szemben első erősségünk az alkotmány és a kisebbségi egyezmény, mely mindenkit Románia szabad állampolgárának nyilvánít, akik vallásuk és kisebbségi helyzetük miatt semmi hátrányt nem szenvedhetnek.

Másik erősségünk az ország józan közvéleménye, mert vannak akik látják, hogy a huszadik században kisebbségeket elnyelni nem lehet, ez az állam csak úgy virágozhatik, ha mindenki megtalálja a boldogságát. A harmadik óriási hatalom a szervezett katolikus tömeg. A Kat. Népszövetség feladata, hogy megcsinálja azokat a szociális kereteket, amelyekben önmagunkat megvédehetjük.

A nagy lelkesedéssel fogadott beszéd után

Szilágyi M. Dózsa szólalt fel,

aki elmondta, hogy most mint népszövetségi igazgató egy táborba hozni, egyesíteni akarja az aradi katolikusokat és hiszi, hogy munkája támogatásra fog találni. Látva a nagy érdeklődést az ügy iránt, azt sem tartja ábrándnak, hogy Aradon 10.000 tagja lesz a Népszövetségnek. Szilágyi M. Dózsa ezután rámutatott arra, hogy az igazságnak élni kell és tetteket kell létrehozni. Éppen ezért az evangélium igazságának, ha nem is erőszakkal, érvényesülni kell az élet minden vonalán és ez a Népszövetség feladata. Az aradi szervezetnek speciális célkitűzése, hogy a Mossóczy-telepen legyen templom. Gáj községnek katolikus háza, azonkívül, hogy fentartassék a katolikus gimnázium és egészséges gazdasági kapcsolatok létesüljenek. A katolikus egyház, az aradi hitközség pedig elvárja, hogy minden aradi katolikus megtegye kötelességét és lépjen a Népszövetségbe.

Tömeges belépés a Népszövetségbe.

A beszéd után páratlan jelenet következett. A városházi nagyterem terjedelmes asztalát körülvette a közönség. Hatan, vagy nyolcan irták a tagokat, a karzatra külön felment a Népszövetségnek egyik buzgó tagja és meg se tudtak eleget tenni a közönség nagy jelentkezési óhajának, bár a tervbe vett 5 pernyi szünetet az elnök majdnem fél órára toltta ki.

A gyűlés újból való megnyitása után

Fischer Aladár főgimnáziumi igazgató beszélt,

kifejtve, hogy az iskola vezetésében nem szabad a politikának megváltoznia. Ha a katolikus áramlat megerősödik, akkor egy új, tiszta erkölcsű generáció kerül ki az iskola padjaiból, amely csak boldoggá és gazdaggá teheti az államot. Végül rámutatott arra, hogy ma a hit munkát és áldozatot kíván, mert különböző katolikusok nem nevelhetnek jó katolikusokat. Ha azt akarjuk, hogy a gyermekek tartsák meg a 4-ik parancsot, akkor mi tartsuk meg a többi kilencet. A gyermek magával hozza a tekintély tiszteletét, de a szülők oktalansága azt szétrombolja. Szétrombolt fészekből pedig nem szállanak az ég felé pacsirták, amelyek az Isten dícsérik.

Dr. Szilber Ignác ügyvéd, alelnök lelkes zárószavaival ért véget az impozáns gyűlés, amelynek befejeztével jó ideig tartott a tagok jelentkezése a Népszövetség aradi tagozatába.

Vizkereszt Aradon.

Ünnepi nagymise. — Vízszentelés a Maroson. — Püspöki díszszerep.

(Arad, január 7.) Fényes ünnepségek közepele ille meg Arad a Vizkereszt napját. Délelőtt 10 órakor ünnepi nagymise volt a görög keleti katedrálisban, amelyet Vátián Traian esperes végzett, fényes papi segédlettel. A misén megjelentek a katonai és polgári hatóságok fejei, az aradi román társadalom notabilitásai, valamint az összes köztisztviselő és funkcionáriusok. Az ünnepi istentisztelet alatt egy kivézenyelt díszszerep állott díszőrséget a Piata Catedralei (Thököly-téren.) Mise után megindult a hosszú menet, Gergely püspök vezetésével a Marospart felé, ahol a szokásos vízszentelés folyt le. Az ünnepi menet a már előzőleg megállapított sorrendben haladt a Strada Metianu (Forray-uccán) és a Mária királyné (Andrássy-téren) keresztül a Kulturpáloa mellett a Marosparthoz, ahol Gergely püspök keresztet dobott — a szokásos — egyházi szertartások közepette — a vízbe. A kereszt után ketten ugrottak a Marosba, a szerencsésebb Horváth Mihály aradi pék, — aki jelenleg Bucarestben szolgál a katonaságnál és szabadságra érkezett Aradra — volt, akinek sikerült kihozni a keresztet a vízből. Ezért az egyházközség külön jutalommal is részesítette a bátor katonát. Az ünnepség alatt a várból 21 ágyulóvést adtak le. Az ünnepélyes szertartás befejezése után az ünneplő közönség a katedrazenekar hangjai mellett a városháza elé ment, ahol csapatszerep volt, amelynek során a püspök megáldotta a menetelő katonaságot. Innen valamennyien visszatértek a katedrális elé, ahol feloszlott a menet.

Délben huszonöt terítékes díszszerep volt a püspöki palotában, amelyen Arad előkelőségeinek sorából az alábbiak vettek részt:

Gergely püspök, Boneu Vasul prefektus, dr. Angel István interimár bizottsági elnök, dr. Barbura Sever törvényszéki főelőnök, dr. Lazar Agoston alispán, Georgescu Péter vezérkari ezredes, Heinrich Miklós ezredes, dr. Moldovan Silvius szenátor, dr. Marcus Mihály szenátor, dr. Marsieu Iustin képviselő, dr. Iancu Cornel képviselő, Mutiu Traian rendőrprefektus, Iovanescu Vasul őrnagy, Păcatianu Mihály szentszéki ülnök, dr. Cihanda György, Muscan Demeter, Vátián Traian, Popa I., Crisan Ascaniu, Plso János, dr. Popovici N., Calnicean A., Ciora János püspöki titkár.

Érdekes jelenet történt ma délelőtt a tegnapi ünnepséggel kapcsolatban. Ma délelőtt jelentkezett a püspökségen Horváth Mihály, aki a keresztet a Marosból kihozta és arra kérte Ciora János titkárt, állítsom ki számára bizonyítványt, amely igazolja, hogy ő hozta ki a vízből a keresztet. Ezt meg akarja Bucarestben felebvalóinak mutatni. Természetes, hogy a püspökség készséggel tett eleget a kívánságnak és kiállította a katonának számára a kért bizonyítványt.

Bucarestből jelentik: A vizkereszt ünnepség a szokásos ceremóniák között folyt le a fővárosban. A király nevében Miklós herceg keresztet a vízbe.

Mészárolják az idegeneket Kínában.

Felujultak az egykori boxer-lázadás borzalmai. — A hatalmak kiűrtették Hankaut.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) Hankauból érkezett távirati jelentések szerint a kínai helyzet váratlanul élesen feszült lett. A sárgák birodalmában ismét fellángolt az idegen-gyűlölet és feléledtek a már feledésbe merült boxer-lázadás rémképei. A feltűzött lakosság vak dühvel támad minden idegenre, akit meglát és a fehérek gyors menekülésre kényszerülnek, mielőtt még a kínai lakosság gyűlöletének áldozataivá lennének. A forrongó Kínában történt újabb eseményekről az alábbiakban számol be az Aradi Közlöny távirati tudósítása:

Véres harcok és üldözések.

Hankauból jelentik: A kihajózott angol matrózok és a lakosság között véres összeütközésekre került a sor. Minden európai, akit az uccán meglátanak, megtámadnak a feiből szült emberek. A támadások és harcok hírére nagyszámu angol katonaságot indítottak azonnal Hankau felé. Egy kínai agitátor tegnap egy német kereskedőt az uccán törrel lesztart.

A londoni Reuter távirati iroda jelentése szerint a Vindictive és Carlisle angol cirkálókat, valamint egy rombolót sürgősen Hankau felé küldtek. A Nankingban levő katolikus püspök táviratot menesztett Hankauba, hogy a kantoni csapatok minden helyiséget és templomot lefoglaltak és kényszerítették a misszionáriusokat, hogy elmeneküljenek a templomokból.

Kiűrtették Hankaut.

Sanghai távirat közli: Sung Csung Fang tábornok elfoglalta a Hankauból husz mérföldnyire fekvő Fu-Yang városát, ahonnan délfelől megtámadta Hankaut. A hankai amerikai főkonzul táviratot menesztett kormányának, amelyben beszámolt arról, hogy a külföldiek rövidesen kiűrtik a várost, mert a kínaiaknak a külföldiekkel szemben tanúsított magatartása valóságga lelviselhetetlen.

— A legnagyobb veszedelemben élünk — szól a távirat.

Hankau város kiűrtése egyébként minden incidens nélkül, később meg is történt. A fegyvereket és lőszerket az angol páncélosokra szállították. A kínai csapatok megszállták a

A cigányleány átka kipusztított egy családot.

Egy besszarábiai gazdag földbirtokos-család megdöbbentő tragédiája. — Két nagy feltűnéstkelő öngyilkosság kulisszatitkai.

(Az Aradi Közlöny chisinaui tudósítójától.) Az újságok rendőrségi hírei között szerényen meghuzódott egy hír, hogy egy Lipszani nevű besszarábiai városban öngyilkos lett egy Victor Borovsky nevű fiatal ember. Csupán egy, a rendőrségnek címzett levelet hagyott hátra, melyben a következőket írta:

— „Elmegyek oda, ahova hív az édesapám”.

Borovsky Victor 25 éves volt, nagy vagyon örököse, nemrégiben szerezte meg egy külföldi egyetemen a mérnöki diplomát, egészen érthetetlen lenne az öngyilkossága, ha nem hivatkozott volna az „apja hívó szavára”. Borovsky apja szintén öngyilkossággal vetett véget az életének ezelőtt két évvel.

Néhány nap előtt pedig az öngyilkos Borovsky Victor Mária nevű hugát találták holtan. Veronállal mérgezte meg magát. A hátrahagyott levelében megírja, hogy ő sem tehet egyebet, mint a bátyja, aki két héttel ezelőtt lett öngyilkos, ő küzdött a végzet ellen, ami a családjára nehezedik, azonban kénytelen a könnyörtelen sorsnak megadni magát. A levelet ezekkel a szavakkal fejezi be:

— A cigányleány hív...

A szerencsétlen leány levelének befejező sorai derítették aztán világosságot e misztikus ügyre. Husz évvel ezelőtt Borovsky Sándor besszarábiai nagybirtokos egy cigánysátorban meglátott egy feltűnő szépségű cigányleányt. A leány anyja 2000 rubelért formálisan eladta Borovskynak a szép cigányleányt. Borovsky az egyik birtokára vitte a szép Máriát. A furcsa szerelmi viszony nem tartott sokáig, néhány hét múlva Borovsky el látta ajándékokkal a leányt és vissza akarta küldeni az anyjához. A cigányleány azonban

főhadiszállást és ők tartják fenn a rendet. A kiűrtetés után az angol kolónia több házáat nyomban kifosztották. Az angol kormányt ma értesítették arról, hogy hankai konzuljának a kínaiak ultimátumot nyújtottak át.

Ultimátum Angliának.

Az angol kormányt az átnyújtott jegyzék hangja igen erőlyes. Az ultimátum azt követeli, hogy az angol kormány kérjen bocsánatot a nacionalista kormánytól s vonja azonnal vissza az angol ágyunaszádokat.

A londoni Evening News arról értesül, hogy a tengerészeti hivatal elhatározta, hogy a kilenc cirkálóból álló nyolcadik számú flottát a kínai vizekre küldi, hogy szükség esetén meg tudja védeni az angol állampolgárok biztonságát. Az angol és amerikai politikai körökben aggodalommal szemlélik a kínai eseményeket, miután igen könnyen lehetséges, hogy véres összeütközésre, formális harcra kerül a sor az idegengyűlöletből fanatizált kínaiak és a kivézenyelt angol csapatok között.

Veszedelemben az angol kolóniák.

A kínai események az egész világon óriási bonyodalommal fenyegetnek. A kínai nacionalisták az angol befolyás végleges megsemmisítése érdekében olyan döntő cselekményre ragadtatták magukat, hogy Kína egyszeriben az európai érdeklődés központjába került. A hártérben mozdítóerőként Moszkva keze ismerhető fel. Anglia egyik hajóraját a másik után küldi a kínai vizekre, egyelőre azonban teljesen tehetetlen az önmendelkezés jelszavával folyó kínai mozgalommal szemben. A Hankauból és Shanghaiából érkező jelentések arról számolnak be, hogy a legnagyobb veszedelem fenyegeti Kínában az angol kolóniákat. A tengerészek kénytelenek voltak Hankauból kivonulni, mert a kantoni kormány külügyminisztere kijelentette, hogy ha egyetlen lövés dördül el az angolok részéről, a kínai csapatok megtámadják az angol negyedeket. Az angol főkonzul kínai őrcsapatot vett igénybe, hogy az inzultásokkal szemben védelmet találjon. A misszionáriusokat felszólították, hogy a saját biztonságuk érdekében térjenek vissza az ország belsőjéből Shanghaiba.

lerohant az udvarba, eldobált magától mindent és ott hangosan, hogy a kastélyban levő Borovsky is hallhatta, megátkozta a csábítóját:

— Megátkozlak téged és az egész nemzetségedet, úgy haljatok meg mindnyájan, a hogy én fogok meghalni.

Másnap reggel a béresek felakasztva találták a szép cigányleányt.

Régen feledésbe merült volna a cigányleány átka, ha közbe nem történik valami sajátos dolog. Borovsky súlyos kártyaadósságától nem tudott másképp szabadulni — csak öngyilkosság révén. Felesége csak pár nappal élte túl a férjét, szintén öngyilkos lett. A fia 4 évvel később Szentpéterváron teljesített katonai szolgálatot, szerelmes lett kapitánya feleségébe, aki nem viszonzta az ifjú Borovsky érzelmeit. Borovskyt egy reggel holtan találták, szolgálati fegyverével agyonlőtte magát. Borovsky Sándor öccse a háboru előtt néhány hónappal lölte magát főbe, mert a Putilov-művek részvényein majdnem az egész vagyonát elvesztette. 1919-ben újabb fejzete következett a Borovsky-család tragédiájának. — Borovsky Elena, egy virágzó szépségű leány lett öngyilkos, mert vőlegényét a bolsevikok kémkedés miatt agyonlőtték. És most fejzódott be a Borovskyak tragédiája, Borovsky Victor és Mária halálával.

Bizonyos, hogy a véletlen különös játéka az, hogy az összes Borovskyak önkezükket vetettek véget az életüknek, azonban Besszarábiában most a babonás parasztok borzalommal mesélik egymásnak, hogy a szerencsétlen cigányleány átka pusztította ki azt a valaha virágzó családot.

Jajszó a tisztviselő-nyomor mélységeiből.

Szegényalpból temették el a pénzügyi főtanácsost. — Festőné — aki kalapot készít. — Gimnázistából mázolóinas lett és eltartja az özvegy édesanyját.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i szerkesztőségétől.) „.... és így temették el a városi szegényalpból Szathmáry Sándor pénzügyi főtanácsost, Botond és Bessenyei György ivadékát...”

Ez a pár sor részlet abból a levélből, amit özvegy Szathmáryné a nyugdíj ügyében a Magyar Párt bucaresti-i irodájához írt. E levélből egy megrázó tragédia részletei kelnek szárnyra. Ha az utóbbi tíz év történetirója, valaha meg akarja írni a magyar tisztviselő osztály kétségbeesítő nyomorát, úgy ezt a levelet, mint a legmegrázóbb emberi dokumentumot közölheti könyve élén. Egy család égbekiáltó szenvedéseiről szól ez a levél, arról a tisztviselő nyomorról, mely talán éppen azért még súlyosabb, mert az utolsó pillanatig szégyelik és takarják.

Halál huszonhétéves harc után.

Szathmáry Sándor pénzügyi főtanácsos volt Orsován, 27 évig szolgálta becsületesen az államot. Tipusa volt annak a hivatalnoknak, a ki az irodában külön ceruzát tartott, hogy a privát dolgát azzal jegyezze fel, nehogy az államot ennyivel is megkárosítsa. Ha állami kiküldetésben volt és a napidijából valamit megspórolt, akkor azt az összeget hiánytalanul beszolgáltatta az állampénztárba. Még a privát idejében is az államot szolgálta, esténként odahaza dolgozott és husz szakkönyv jelent meg tőle. De aztán jött a háború... és a háború utáni mozgalmas idők is ott találják a pénzügyi főtanácsost a hivatalában, egészen addig, míg egy szép napon, felmondás vagy nyugdíj nélkül kieszik az uccára. Ötvenöt éves volt ekkor Szathmáry Sándor és kemény derékkal állta a harcot. Ez volt az az idő, amikor bírók, királytanácsosok és hasonló rangú emberek szalagáltak az uccákon állás nélkül. A volt pénzügyi főtanácsos egy évi hiábavaló kísérletezés után odáig jutott, hogy — koldulási engedélyért folyamodott a városhoz. A felesége és a hét gyermeke természetesen nem engedték, így kiálljon az uccára koldulni, még volt valami régi emlék, ami megért pár száz lejt, eladták és ebből tengődtek tovább. Szathmáry nem bírta a családja nyomorát nézni. Néhány hónapig élt még csupán. Az élete derekán feladta a harcot, meghalt.

Temetés könyörületből.

A halála előtt néhány nappal érkezett meg a pénzügyi hivatal értesítése, hogy felvették a nyugdíj-listára. Az özvegy felment a férje volt hivatalába és kérte a hivatal igazgatóját, hogy az mint ilyenkor szokásos, utalja ki a temetési költséget. Az államnak nincs ilyesmire pénze, hangzott a válasz és így történt, hogy a városi szegény alpból kellett eltemetni a volt pénzügyi főtanácsost. Egy özvegy és hét gyermek maradt a halott után.

Az özvegy harca az étellel.

És most következik az özvegy heroikus harca a megélhetésért. Először állásba akar menni, de ez hiábavaló kísérletezés volt. Diákokat vett magához, a saját gyermekeivel együtt tartotta őket és így próbálta eltartani a gyermekeit. Jött az iskolai inspektortól egy rendelet, hogy özvegy asszony nem tarthat kosztos diákokat... Ez volt az utolsó szalmaszál. Most már csak az következhetett, hogy a butorokat kezdte egyenként eladogatni és amikor egyik szoba a másik után kezdett kiürülni — jött a lakáshivatal. Minek magának annyi szoba, ha nem tart butort benne? Elrekvirálták a lakását. Menni kellett. Igen, de hová? Az izgalmak annyira megviselték, hogy beteg lett és a régi lakásában, egy már eladott ágyon fekszik hetekig betegen. A gyermekeit elhelyezte jószívű embereknél. Az egyik leány, aki igazi festőtalentum — most egy kalapkészítő műhelyben dolgozik. A másik leány fényképész-tanonc lett. A harmadik leánya egy kórházban fekszik nagybetegen... Egyik fia

dolgozik, hogy tovább tanulhasson egyszer... s a nyomor életpályákat tört ketté és célokat zuzott széjjel. A másik fia, aki most került volna be a harmadik gimnáziumba, mázoló-inas lett, az orsovai petroleum-gyárban — a vagonokat mázolja. Ott a petroleum-inomatiban kapott egy szobácskát az özvegy és ott él ezzel a fiával együtt...

Feljajduló panaszoslevél.

„Amikor most megkaptam a nyugdíjamat

A sajtó szabadságáért. Az újságírók az uralkodóhoz fordulnak védelemért. — Az igazságügyminiszter hajlandó kicserélni a törvénytervezetet.

Ismeretes a közönség előtt az a felzudulás, amely Cudalbu igazságügyi miniszter sajtótervezete nyomán keletkezett. Ez ügyben tegnap Mille Constantin lakásán tegnap este értekezlet volt, amelyen Lascar Antoniu azt indítványozta, hogy az újságírók forduljanak panasszal Ófelségéhez, mert köztudomású, hogy a trón legerősebb támasza a sajtó, az uralkodó tehát minden körülmények között védelmébe veszi a közvélemény munkásait. Mille és társai egyhangulag állást foglaltak az alkotmánynak a sajtószabadságra vonatkozó szakaszai mellett. Ezt a kérdést Xantopol, a Cuvantul főszerkesztője vetette fel. Az értekezlet öttagu bizottságot küldött ki, hogy tanulma-

és elgondoltam amyi éhezés után: Istenem, van egy kiló zsiród, és van kenyered, ha éhes vagyok, akár ehetem is, nem tudtam hová lenni az örömben én a 27 évi házasság dédelgetett asszonya. Jól berendezett lakásom, ezüstöm, antik ékszerem, edényem mind oda. Néha besurran hozzám a múlt és eszembe jut, mit mondott drága uram a halálos ágyán: Szívem, csak te ne vesítsd el a fejedet...”

Igy végződik ez a megható levél, melyhez hasonló megrázó emberi dokumentumot már évek óta nem olvastunk. Egy fájdalmas panaszkiáltás az emberek, a sors, és a könyörtelen élet ellen... E. a.

nyozza a sajtó törvénytervezetet és megtegye észrevételeit. Az értekezlet egyik felszólalója igen érdekes bejelentést tett. Közölte, hogy Cudalbu igazságügyi miniszter, amikor látta az újságírók felzudulását, tanuk előtt kijelentette, hogy tervezetéhez nem ragaszkodik és amennyiben az újságírók jobb sajtótörvénytervezetet állítanak össze, amely kellőképpen megvédi az ország és a közönség érdekeit, a nyilvánosságra hozott tervezetet nagyon szívesen kicseréli. Az értekezlet végül erélyes harcot határozott el. Az újságíró szervezet szükség esetén népgyűléseket rendez és minden törvényes eszközt felhasznál arra, hogy a vérelmes rész töröltessék a tervezetből.

Szabadonengedték Alexander Bélát.

A minisztertanács nem adta ki Magyarországnak a megvádolt borosjenői gyógyszerész-segédet. — Az aradi vizsgálóbíró nyilatkozata a szabadonbocsátásról.

(Arad, január 7.) Nagy szenzációt keltett annak idején, hogy az aradi ügyészség az igazságügyminiszter távirati rendelkezése alapján előzetes letartóztatásba helyezte és az aradi ügyészség fogházába szállította be Alexander Béla borosjenői gyógyszerész-segédet, akinek a letartóztatására egy kiadatási eljárás nyújtott alapot. A gyulai törvényesek ugyanis család büntetetté való felbujtás és 350 ezüskorona elsikkasztása címén adott ki körözőlevelet Alexander ellen, majd diplomáciai úton kérte Romániától a megvádolt ember kiadatását. A kiadatási eljárás már hét hónapja húzódik, míg mára szenzációs fordulat állott be az azóta őrizetben lévő Alexander ügyében.

Alexander Bélát az igazságügyminiszter rendeletére június elején vették őrizetbe s már az aradi törvényszéki fogda lakója volt, amikor a budapesti rendőrfőkapitányság 73.667—1923. szám alatt rablógyilkosság büntette miatt ugyancsak körözőlevelet adott ki ellene. A körözvény szerint Alexander Béla állítólag 1923 júniusában megmérgezte és kirabolta Polich József budapesti pénzügynököt. Ez az állítólagos bűncselekménye miatt azonban annak dacára, hogy a magyar külügyminisztériumnak tudomása volt arról, hogy Alexander Béla Aradon letartóztatásban várja a kiadatása körül megindult tárgyalások eredményét, Magyarország mindmáig még sem tett lépéseket ezen a címen való kiadatása miatt. Sőt a budapesti főkapitányság körözőlevelét Romániában csak az oradea-marei rendőrség kapta meg. Így aztán a román hatóságoknak hivatalosan csak arról volt tudomásuk, hogy Alexander Béla 1923 tavaszán, mint határrendőrségi kapitány, 350 ezüst koronát sikkasztott s Magyarország emiatt kéri ki. Az igazságügyminiszter ilyenformán — annak dacára, hogy közben román állampolgár lett — mintegy másfél hónappal ezelőtt el is rendelte Alexander kiadatását és utasította az aradi ügyészséget, hogy állapítsa meg, vajjon az elsikkasztott 350 ezüstkorona értéke megfelel-e 210 aranykoronának, miután a román-magyar konvenció értelmében Románia csak abban az esetben köteles kiadni Alexander Bélát, ha az elsikkasztott összeg értéke meghaladja ezt az összeget. Az ügyészségen azonban nem tudták megállapítani az ezüst és arany korona arányát s ezért erre vonat-

kozólag a bucaresti-i tőzsdét keresték meg.

December közepén érkezett meg a bucaresti-i tőzsdétől az aradi ügyészség átiratára a válasz, amely szerint a tőzsdén sem tudták megállapítani sem az ezüst, sem az arany korona értékét. Ennek a válasznak a birtokában az aradi ügyészség további intézkedést kért az igazságügyminisztertől, amelyre aztán ma igen érdekes fordulat állott elő az ügyben. Az igazságügyminiszter ugyanis ma délelőtt táviratban utasította az aradi ügyészséget, hogy

Alexander Bélát nyomban engedjék szabadon, mert a minisztertanács úgy döntött, hogy a megvádolt embert nem adja ki Magyarországnak.

A miniszternek ez az intézkedése annál is inkább meglepetést keltett, miután az utóbbi időben illetékes körök teljesen bizonyosra vették, hogy csak napok kérdése és Alexander Bélát kiadják a magyar hatóságoknak. A váratlan fordulat dolgában munkatársunk ma beszélgetést folytatott Radu Pascu aradi vizsgálóbíróval, aki az ügyben a következőket mondotta:

— A minisztertanács döntése előrelátható volt. Alexander Béla román állampolgár, de különben is a vádirat szerint 350 ezüst koronát sikkasztott el, ennek az összegnek az értéke pedig nem lehet egyenlő a konvencióban megszabott 210 arany korona értékével. Hogy állítólag rablógyilkosságért is volna eljárás ellene, arról a román hatóságoknak legfeljebb csak magánúton van tudomásuk, ilyen ügyben hivatalosan nem kérték ki Alexander Bélát. Az igazságügyminiszter rendelkezése ettől függetlenül semmiféle indokot nem tartalmaz s így azt kell hinni, hogy a minisztertanács is azon a nézetben volt, hogy a bűncselekmény csekélysége miatt nem lehet kiadni Alexander Bélát, aki különben már ma délelőtt elhagyta az aradi ügyészség fogházát, s bejelentése szerint Ineuba utazott feleségéhez.

— Összeül a Duna-bizottság. Rómából jelentik: A Journal d'Italia szerint január 15-ét tart ülést Rómában a nemzetközi Duna-bizottság, olasz elnöklet alatt. Az ülésen a Vaskap hajózási jogi szabályozását tárgyalják. Hír szerint Románia és Jugoszlávia kedvező nyereséges elbánást kívánnak ebben a kérdésben.

Házak új adója.

Életbelépett az új ház- és földadó.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) A pénzügyminiszteriumból érkezett jelentések szerint a pénzügyi hatóságok január elsejével már megkezdtek az új ház- és földadó kivételek előkészítő munkálatait. Ugyanis, mint ismeretes, Ófelsége még a karácsonyi ünnepek előtt szentesítette a ház és földadóról szóló új törvényrendeletet, amely 1927. január elsejével lépett érvénybe s amely a költségvetésben az elmúlt évinél már tetemesen nagyobb összeget jelent. Az új ingatlanjövédelmi adótörvény szerint az új földadót a bevallott jövedelem egyharmadának összegében állapítják meg. Ezzel szemben a házadó kivételénél a kulcs a régi marad, azonban az új kivétel alapján az 1923. évi bevallott jövedelem háromszorosára szolgál azokra a házakra nézve, amelyek jelenlegi tulajdonosuk birtokába a regátban 1916. augusztus 15., a csatolt területeken 1914. augusztus elseje előtt kerültek. Az 1919. január elseje után vásárolt házak új adóját a vételár összege alapján állapítják meg. A rendelet azonban előírja azt is, hogy az adókivételnél tekintettel kell lenni a háznak a vételárban kitüntetett összegnél esetleg magasabb értékére is s ez esetben a hivatalból megállapított becslési érték a mérvadó.

A rendelet értelmében az adózó új adóvalomásokot köteles kiállítani, viszont az adókivető bizottságoknak jogukban áll az általuk megállapított jövedelmet venni alapul. A sérelmesnek talált adókivétel ellen azonban az eddigi formában és módzatok mellett úgy az adózó, mint a pénzügyi hatóságok felelősségét élhetnek.

Diak-piknik Aradon.

Bécsben tanuló aradi egyetemi hallgatók bálja a Fehér Keresztben.

Pompás jókedv, ragyogó siker jegyében adott tegnap este Aradváros elitfiatalága találkozt egymásnak a Fehér Kereszt gyémánttermében Fürst Jenőné tánciskolájában. A tanulmányaikat Bécsben végző aradi egyetemi hallgatók Fürst Jenőné közreműködésével Aradról való távozásuk előtt piknikjellegű, kiválóan sikerült bálát rendeztek, amely minden bizonnyal még sokáig emlékezetes lesz a megjelentek körében. Fesztelen, közvetlen jókedély volt karakterisztikuma e piknik-bálnak: Kun Károly, Kormos Zoltán, Schwartz Dezső, Garay Károly, Wiessel Béla, Chillewitz Hermann, Samu Dezső, Luttwák Manó, Reinhart Károly, s Adler Lászlóból álló rendezőgárda körültekintő figyelemmel valóban elismerésre méltó, kitűnő munkával biztosította a bál fényes sikerét. Reviczky Ferenc, Sfeinitzer Gyula jazz-bandisták muzsikájára a tánccoló párok lázas buzgalommal járták a charlestont, tangót, valcert és csárdást: hajnali 3 óráig szinte szünet nélkül folyt a tánc. Azaz egy kis szünet mégis volt: 12 óra után, amikor a kiéhezett párok rohamot intéztek az inycenfatoktól ugyancsak roskadozó asztalok ellen. Szupé után az ötletes rendezőség táncversenyt rendezett, amelyre hét pár nevezett be. A párok kettős turnusokban két-két perces charlestont és tangót táncoltak s Fürst Jenőné elhökletével megalakult Karácsonyi József, Hammer Sándor és Schwartz Dezsőből álló zsűrinek bizony nehéz dolga akadt, hogy kiszemelje a legjobban charlestonozó és tangózó párokat. Végül is a pompásan táncoló Szombathy Manó—Gerő Gyula-duó jelentették ki győztesnek. A győztes pár értékes tiszteletdíjat kapott. Második helyre Schwartz Magda—Garay Károly, harmadik helyre pedig holtversenyben Halmos Böske—Lelpniker Béla és Hauer Magda—Reviczky Kálmán jutottak. A megjelent uricányok névsorát a rendezőség az alábbiakban állította össze: Szombathy Manó, Róth Klári Szende Olga, Eisler Lili, Halmos Böske, Székely Klári, Schwartz Magda, Vágvolgyi Ella, Bienenstock Tuka, Meszlényi Böske, Ráskai Böske, Hajnal Baby, Schwarz Magda, Schwartz Alice, Klein Lili, Wolff Boriska, Lévy Anci, Dénes Klári, Hauer Magda, Chillewitz Rózsi, Hoffmann Sári, Lisssem Ius, Gonbossy nővérek, Holzer Irén, Kemény Böske, Grünbaum Böske.

Orvosolják a kisebbségi iskolásérelmeket.

Petrovici közoktatási miniszter két jelentős rendelkezése.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) Petrovici közoktatásiügyi miniszter újév előtt néhány nappal az összes tanfelügyelőségekhez körrendeletet intézett, melyben a kisebbségi felekezeti oktatás két sérelmét orvosolja. A rendelet megengedi, hogy azok a tanulók, akik állami ovodát látogattak, felekezeti iskolába is iratkozhatnak be. Angheliescu minisztersége idején ugyanis az összes ovodákat államosították és így a növendékek kénytelenek voltak állami iskolába beiratkozni. Petrovici közoktatásiügyi miniszter ezt a korlátozást hatályon kívül helyezte és megengedte, hogy az állami ovodákban járt növendékek ezentúl a kisebbségi felekezeti iskolákba is beiratkozhatnak. A másik engedmény szerint az állami elemi iskolák 4-ik osztályát elvégzett növendékek a jövőben a kisebbségi felekezetek által fenntartott iskolák 5-ik osztályában is folytathatják tanulmányaikat. Petrovici miniszternek ez a rendelete első jele annak, hogy a kormány hozzákezd igéreteinek beváltásához.

Művészet.

Uri kamaszok.

(Balla Böske regénye.)

Oscar Wilde mondotta valahol: „Nincs erkölcsös és nincs erkölcstelen könyv. Csak jó és rossz könyv van. A jó könyv erkölcsös, a rossz — erkölcstelen.“ Balla Böske „Uri kamaszok“ című regénye tehetséges munka, jó szemű, jó tollú, jószándéku ember írása és ezzel megdől a lappangó vád, hogy az aradi, sőt az erdélyi könyvpiacra is szenzációt keltett regény erkölcstelen lenne. A témája olyan, hogy azt nem lehet virágnyelven megírni: a rothadó polgári társadalom moráljának hullaszagát még a legbódítóbb parfümökkel sem lehet már elleplezni. A békebeli vágányokon méltóságteljesen haladó, szigoruan megnevezett menetrendű erkölcsi gőzös felrobbant, kiskiklott és most eszeveszetten ficánkol új utak, új forma, új irányok felé. Nincs erő, amely régi, nyugodt és biztos sínparra ráncigálja vissza ezt a naponta konstatalható féktelen tombolást, de még olyan ember is kevés akad, aki ebben a szörnyű zürzavárban bátran és hangosan tiltakozni merjen.

Hálásan kell fogadnunk Balla Böske éles, de elvesző hangját, amely lehet fülsértő azoknak, akik kifinomodott hallószervekkel és nobiles fejtartással gázolnak térdig a kor erkölcsi mocsarában, de jóleső hang azoknak, akik undorodnak a csizma-

jútra ragadó szennytől. Balla Böske sok mondanivalója van és mindezt egyszerre, gyorsan, sulyosan akarja tudomásunkra hozni. Ez az oka annak, hogy figurái nem annyira élő alakok, mint inkább tipusok, amelyekben ugyan sokan magukra ismernek, de amelyek épen a túlhalmozott jellegzetesség miatt nem mozdognak az élet regényhőseinek fesztelenségével és könnyedségével. A mondanivaló zsufaltsága feszegeti, sőt néhol el is mossa a regény kereteit, de amit mond, az mindig érdekes, figyelemreméltó és gondosan, immo man csiszolt.

Lobogóvérű, horpadtmellű, kitágult szemhatáru fiatalok tévelvegnék zavartan és megrendülten a hus sarkantyuzó izgalmi és új akaratok meddősegei között és az író sok szeretettel mozgatta, beszélteti a riktó színekkel tipussá kent babókat. A komplikált szerkezetű regény telve van külső hatásokkal, halványan fémjelzett értékekkel s szépségekkel. Kafka Margit stílusának választékos finomságai, Szabó Dezső brutális ereje, Rácz Béla művészi dekadenciája Balla Böske bátor és melegsényű egyéniségén keresztül szűrődve, valami nyugtalanítóan érdekes, markáns írói portrét vetít az új magyar irodalom vásznára. Az „Uri kamaszok“ hangja, témája és frappáns újszerűsége még sok véleményt és ellenvéleményt fog felkavarni, azt azonban nem lehet elvitatni, hogy a tehetséges aradi író ezzel a könyvével a beérkezett regényírók galériájába lendült. (g. s.)

Régi kedves ismerősként üdvözölheti az aradi hangversenyelőkörrel közönség a négy-egy művész vonós- **WALDRAUER-KEPELY** quartettet, melynek gyűlését a világhírű **Január 11-i hangversenyén a lepnehezében hozzáférhető zenel művel — a kamara zene is — könnyen élvezhetővé válik.**

* A színház műsora. Szombat este 8 órakor: Cirkuszhercegnő, operett. (Bérletszünet.) Vasárnap délután 3 órakor: Csuda Mihály szerencséje, operett. (Mérsékeit helyárok.) Délután 5 és fél órakor: Zsába, bohózat. (Mérsékeit helyárok.) Este 8 és fél órakor: Cirkuszhercegnő, operett. (Bérletszünet.)

* János vitéz gyermekszereplőkkel. Ures ház előtt tartotta a Faludi-féle gyermektársulat legújabbán betanult operettjének: a János vitéznek előadását. Teljesen érthetetlen, hogy miért tartanak ünnep után s pénteki napon gyermekelőadást, amikor arra — amint látszik — alig van érdeklődés. Ezuttal a kicsinyek teljesítménye sem volt a szokott jó, a darab kissé sok statisztát követel és furcsa látvány volt a pöttyönyi gyerekek között a beállított színházi kórust szemlélni. A János vitéz egyébként is nehéz dió volt a gyerekeknek és helyesebb volna talán mégis egyszerű gyermekmesék mellett maradni a kis társulatnak. Akkor legalább beleélik magukat szerepeikbe, a tündérmesék nagyobb népszerűségnek örvendenek a gyerekek körében, mint a komoly zenéjü, valóban kiforrott tudást követelő operettek. (—)

* A budapesti Petőfi-Társaság jubileuma. Budapestről jelentik: Tegnap ünnepelte meg a Petőfi-Társaság fennállásának ötvenedik évfordulóját. Az ünnepségen József Ferenc főherceg, Klébelsberg, Sipőcz és a főváros számos előkelősége vett részt.

* Az aradi színházi iroda hírei. A Cirkuszhercegnővel alig tud betelni a közönség. Eddig minden előadásra zsufolt nézőtér taposol a nagysikerű szereplőknek és nézi elragadtatással a pompás kiállítást. A Cirkuszhercegnő egyelőre szombat és vasárnap este is műsoron van. — Vasárnap délután 3 órai kezdettel a nagysikerű operett, a Csuda Mihály szerencséje van műsoron. Délután 6 órakor Szendrey Mihály szinígazgató

vezetésével a prózai együttes eljászta a Zsába című kacagtató, szellemes francia bohózatot. Mindkét előadás helyárai mérsékeltek. — Havassy Mimi, a városi színház új primadonnája megkezdte a próbákat és a jövő héten két legjobb szerepében fog bemutatkozni az aradi közönségnek.

Ongyilkos temesvári filmszínész.

Egy Temesvárról elszármazott urilány tragédiája.

(Arad, január 7.) Egy rövid, néhány szóból álló távirati jelentés számol be egy Temesvárról elszármazott filmszínész karrierjéről és tragikus lecsuszásáról, amely végül arra készítette, hogy eldobja az életet magától. A fiatal filmszínész, Grete Lundt, 1892-ben született Temesváron, 1916-ban férjhez ment Szemző János mérnökhöz. Mint filmszínész nagy sikereket aratott, azonban az újabb időkben állás nélkül maradt és sok előző sikere dacára sem tudott elhelyezkedni. A szerződés nélkül maradt színész egymásután adogatta el ékszerait és amíg tartott, azoknak az árából élt, azonban amikor az ékszerek és egyéb érték tárgyak elfogytak, végső elkeseredésében elhatározta, hogy megvált az élettől. A frankfurti gyorsvonat hálókocsijában mérget ivott. A vonat személyzete fedezte fel az öngyilkosságot, azonnal kórházba szállították a színésznőt, aki azonban negyednapra iszonyu kinok között meghalt.

— Pusztító földrengés Délamerikában. New-yorkból jelentik: A Guayaquilból érkezett jelentések arról számolnak be, hogy Columbia és Ecuador határain ismét heves földrengés pusztított. Több falut rombolt össze a földrengés, amely nagy kárt okozott. Közelbibi részletek hiányoznak.

Botrány.

a bucaresti-i patriarchatus templomában.

Egy szerzetes különös agitációja a régi naptár mellett.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) A patriarchatus székesegyházában ma délelőtt óriási botrányt provokált egy szerzetes. Az istentisztelet befejezése előtt hirtelen felállott és beszélni kezdett a hívőkhöz, akiknek figyelmét felhívta arra, hogy a mostani naptár ereinek és a hívek a régi naptár szerint tartásuk meg az ünnepeket. Galaction Gordon archimandrita, aki az istentiszteletet celebrálta, nem akarta félbeszakítani a szertartást, felkért egy papot, hogy sürgősen értesítse a hatóságokat és a kórusnak éneket rendelt el, hogy a szerzetes szavait ne hallják. A szerzetes felhasználva az általános meglepetést, felment a szószekekre, ahonnan senki sem merie eltávolítani. A szószekekről felhívást intézett a jelenlévőkhöz, mint mondotta: a jeruzsálemi patriarcha nevében. Kijelentette, hogy az ortodox egyház nem változtathatja meg a naptárt és ezért kiátkozza mindazokat, akik elfogadják és elkövetik ezt a változtatást. Közben a rendőrség megérkezett és a szószekekről eltávolította a szerzetest, akit egy csoport adventista ki akart szabadítani. Nagy zűrzavar keletkezett, végül is a szerzetest letartóztatták és a prefekturára vitték, ahol megindult ellene a vizsgálat, hogy tényleg a jeruzsálemi patriarcha kiküldötteként járt-e el, vagy pedig elmezavart. Egyházi körökben kizártnak tartják, hogy a jeruzsálemi patriarcha küldötte volna a szerzetest.

ANA D'ARTESI

az új Adolina Patti, a Milanol Soala koloratur énekesnőjének jan. 14-ki hangversenye
sz utóbbi évek legnagyobb szenzációja.
Jegyek Oláh-nál! Feltűnően olcsó árak!

Rabruhába öltöztették Nádosyt.

Kihirdették a Kuria ítéletét.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Ma délelőtt híradták ki a frankpörben a Kuria ítéletét. Az ítéletkihirdetésén az elítéltek Windischgraez, Hajts és Olchváry kivételével valamennyien megjelentek. Windischgraez betegsége miatt, Hajts szélhűdése miatt és Olchváry, mert csak pénzbüntetést kapott, nem jelent meg. Meher kuriai bíró hirdette ki a Kuria már ismert ítéletét, amely után kijelentette, hogy perorvoslatnak nincsen helye. Megkérdezte ezután a vádlottakat, hogy tudomásul veszik-e az ítéletet. Az elítéltek közül senkisé is válaszolt a kérdésre. A bíró ezután kijelentette Nádosynak, hogy neki 9 hónap és 5 nap vizsgálati fogságot beszámítottak.

— Tudomásul veszem, de kérem én már egy éve ülök, — felelte.

Utánanéztek az iratokban is azokból kiderült, hogy Nádosynak igaza volt. A 9 hónapot és 5 napot a Kuria ítéletének meghozataláig, azaz október 14-ig számították és most már tényleg egy éve annak, hogy a börtönben ül. A bíró ezután a többi elítélteket beszámított vizsgálati fogságidejét ismertette, majd Makkai ügyészségi alelnök kijelentette:

— Kérem az elítélteket, hogy a tárgyalás után jöjjenek hivatalos helyiségembe, hogy értekezhessem az ítélet végrehajtásáról. Ha valakinek halasztási kérelme van, jegyzőkönyvbe veszem.

Az Új Nemzedék értesülése szerint Nádosyt legközelebb elszállítják büntetésének kitöltése végett. Azt hiszik, hogy most már aktualissá vált a monstre-küldöttség, amely a közeli napokban felkeresi — hír szerint — a kormányzót, hogy Windischgraeznek és Nádosynak kegyelmét adja.

Újabb jelentések szerint Nádosyt január 13-án szállítják büntetésének kitöltése végett Hartára, ahol a fejezést mellett levő gazdasági telepen fog dolgozni. Az ítélet kihirdetése után ma civáruháját rabruhával kellett cserélni.

Az aradi vámszabadraktár rövidesen megkezdí működését

A Victoria megkapta az autorizációt és most részvénytársaságot alakítanak. Beszélgetés Adám György vezérigazgatóval.

(Arad, január 7.) Az aradi Victoria takarékpénztár megkapta a vámszabadraktár létesítésére az autorizációt. Ennek következményeképpen, most az összes érdekeltségek bevonásával részvénytársaság alakult meg, hogy az új intézmény minél hamarabb megkezdhesse működését. A részvénytársaság megalakításának előkészítő munkáit már meg is kezdték és a jegyzések sikerétől függ most már, hogy az új intézmény mikor kezd meg működését.

Munkatársunk beszélgetett Adám Györgyvel a Victoria takarékpénztár vezérigazgatójával, aki elmondotta, hogy Arad kereskedelmének életében igen nagy fontosságú lépés a

vámszabadraktár megalakítása, mert annyi működése itt, ebben a határmenti városi óriási könnyebbséget jelent a kereskedők számára. Érkezett áruikhoz sokkal hamarabb hozzájutnak, azokkal könnyebben rendelkezhetnek, ami a kereskedelem életkísését vonja maga után, attól eltekintve, hogy az aradi kereskedővilág megszabadul különböző nehézségektől.

A részvénytársaság — értesülésünk szerint — hamarosan megalakul és akkor rövidesen valósággyá válik az aradi kereskedelem réggen nélkülözött intézménye: a vámszabadraktár.

A magyar zsidóság főrendjei.

Lőw Imánuel szegedi és Reich Koppel budapesti főrabbit választották be a magyar felsőházba.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Csütörtökön választották meg a magyarországi izraelita hitközségek felsőházi tagjait. A választást nagy izgalom előzte meg, mivel a választást megelőző jelölő gyűlés nem kandidálta Hevesi Simon budapesti főrabbit. Mivel Hevesi Simont előzőleg az országos rabbi egyesület egyhanguan jelölte felsőházi tagnak, igen nagy meglepetést keltett a hitközségek jelölő gyűlésének eredménye, aminek következtében Hevesi be sem került a jelöltek közé. A neologok három jelöltje közül Lőw Imánuel szegedi főrabbit választották meg az izraelita hitközségek felsőházi tagjának, az ortodox hitközségek pedig Reich Koppel budapesti főrabbit, akinek megválasztása egyébként is előrelátható volt. A választás eredményéről hosszasan elbeszélgettünk dr. Vágvölgyi Lajos aradi főrabbi-val, akit szintén meglepett a választás előzménye. Dr. Vágvölgyi pár eredeti színnel igen érdekes portrét festett a magyarországi zsidóság két felsőházi tagjáról.

— Lőw Imánuelről talán nem is lehet újat mondani, annyira ismert, érdekes és érdemes ember. Ismert és neves család ivadéka a szegedi főrabbi. Atyja, Lőw Lipót volt Chorin Aron aradi rabbi-val együtt a zsidóság magyar életének megindítója. Ők voltak azok, akik má a negyvennyolcat megelőző időkben azt követelték, hogy magyarosodjon meg a zsidóság és ők már akkor egy magyar reform-hitközség megalapításán fáradoztak, amely természetesen azóta sem tudott megszületni. Lőw Lipót volt az első zsidó, aki felszámolt Kossuth katonájának és tabori rabbi lett a honvéd seregben. Haynau letartóztatta és csak a külföldi zsidóság megmozdulására szabadult ki a börtönből. Ennek a Lőw Lipótnak a fia Lőw Imánuel, az új felsőházi tag, aki ma is magyar ruhában, csizmában, sarkantyút pengetve sétál Szeged utcáin. Ha valakiről el lehet mondani, hogy polihisztor, ugy a 73 éves Lőw az. Egyike a legnagyobb botanikusoknak, kiváló filológus, természettudós. Egy virágot is neveztek el róla és botanikai munkái a magyar tudományok legnagyobb büszkeségei. Mint ember, a legelbájozhatóbb közül, akinek óriási elfoglaltsága mellett a legkisebb dolgokra is gondolja van. Egyszer egy jelentéktelen kérdésben levelet intéztem hozzá és Lőw — a legelfoglaltabb emberek egyike — azonnal kimerítő választ küldött, úgy, hogy negyednapra már kezemben is volt a levele. Meghívták rabbinak Berlinbe, Bécsbe, Budapestre, de mikor egyszer úgy volt, hogy elmegy, felkereste őt a szegedi polgármester és a képviselőtestület küldöttsége és így kérték, hogy ne menjen el. Így maradt aztán Lőw Imánuel Szegeden, ahol mindenki kivétel nélkül a legnagyobb tisztelettel és szeretettel veszi ma is körül.

— És Reich Koppel?

— Reich Koppel?! — mondja elgondolkodva dr. Vágvölgyi. — Képzelsen el magának egy derék, 80 éven felüli öreg urat. Hosszu, hófehér szakáll. Fekete selyemkaftánban jár. Ha bemegy a templomba, akár a pátriárkák kora elvenednék meg. Gyermekéi, unokái, dédunokái kísérik ide. És amikor ott áll övéi körében, a bibliai szeretet sugárzik le nemes

arcáról. Hívei rajongásig szeretik. Fascináló erejű szónok. Beszédei remekművek, amik előtt elnémul a kritika. A legnagyobb talmudtudósok egyike. Élete? ... A pátriárkák egyszerű élete. Hatvan évén át nem tett egyebet, mint tanul és tanított. A családja különben öreg rabbi-dinasztia. A család összes élő férfitagjai rabbik a világ különböző helyein. Pedig heten vannak fiutestvérek.

Füvészkert Aradon.

Az aradi árvaház igazgatójának érdekes javaslata Aradváros vezetőségéhez.

(Arad, január 7.) Általános, nagy érdeklődést keltett az a program, amelyet Angel István dr. az Aradi Közlöny újvi számában kifejtett, mint az új városvezetésnek teendőit az 1927. évre. Ezzel kapcsolatban Balázs Ferenc volt aradi árvaházi igazgató ma igen érdekes beadványt intézett Aradváros vezetőségéhez, amelyben Aradváros fejlesztése érdekében egy botanikus kert és egy sziklakert felállításának szükségességét és hasznát fejtegeti. Igen komoly és figyelemreméltó hozzáértéssel ismerteti ezt az érdekes kérdést és valószínű, hogy a város vezetőségénél is visszhangra talál a kétségtelenül figyelemreméltó javaslat. A beadvány ezeket mondja:

A tanulóifjúságnak az iskolákban sok baja van az egyes növényekkel, amelyekről annyit tanul és mégsem tud megfelelő módon előadást tartani, csipán azért, mert nincsen alkalmuk látni és az életben tanulmányozni a növényeket. Ha ismernek a növényt és tudnak, hogy hol található fel a város területén, alkalmuk volna közelebből megfigyelni azokat és sokkal megfelelőbb képet nyernének a tanult növényekről. Hogy a tanulóifjúságnak megkönnyítsék a botanika tanulását, a városi parkokban névjelző táblákkal kellene ellátni az egyes növényeket és így minden parkunk egyszerű botanikus (füvész) kert is lenne. A városi kertészet révén könnyen találhatjuk meg a módot ennek keresztülvitelére, ami pedig a növények tudományos elnevezését illeti, szívesen megmondja bármely középiskolai szaktanár.

Ugyanígy célzattal „sziklakert”-et is kellene létesíteni Aradon. Ebben hegyeinknek a csodásan szép virágai és egyéb növényei lehetnek kellő gondozás mellett. A nyugati államokban, még a hegyekkel borított országokban is, szebbnél-szebb sziklakertek láthatók, sőt vannak magánlakások, ahol előnybe helyezik azokat a sablonos virágokkal szemben. A sziklakertet kisebb-nagyobb méretben lehet felépíteni, sőt, hogy látványosság számba is menjen, kertészeti produkciókkal is lehet kombinálni. Állandó kertészeti kiállítás lehetne az, külön osztályokba osztva, ahol az aradmegyei és aradi kertészek kiállítják azt, amit produkálnak. A sziklakertben szökőkutak is lennének és így a közönség szívesen is keresné fel az üdülőhelyet, amelyet bevételi forrássá is lehet tenni. Így a tanulás, gyönyörködtetés mellett, népjóléti célok is szolgálna, sőt végeredményben bevételi forrása is lehetne a városnak.

HIREK.

Kedvezmények a CFR-on.

A vasuti bérletjegyek. — A nyugdíjasok szabadjegyet.

(Arad, január 7.) Erdőkes rendelkezést adott ki a CFR. bucaresti-i vezérigazgatóság. Mint ismeretes, eddig a bérletjegyek csak azon a vonalszakaszon való utazásra jogosították fel a bérlet, amelyre váltották, s ha a bérlet személyvonatra érvényes bérletjeggyel gyorson, vagy akár expresszen akart utazni, köteles volt a viteldíj teljes összegét megfizetni. A vasuti vezérigazgatóság most könnyíteni akart ezeknek a bérleteknek a helyzetén s egy generális intézkedéssel oldotta meg a kérdést, amely szerint a jövőben a személyvonatra érvényes bérletjeggyel gyorsvonaton is lehet utazni, ha az illető felszállás előtt a pályaudvaron különbözlet címén 100 lej fizet. Viszont a gyorsvonatra szóló bérletjeggyel 150 lej különbözlet megfizetése esetén expresszvonaton lehet utazni. A rendelet, amely január elsejével lépett életbe, a mai napon már az aradi CFR. üzletvezetőséghez is megérkezett.

A vezérigazgatóság az állami nyugdíjasoknak is lényegesen nagyobb kedvezményt biztosít az idén. A nyugdíjasoknak, valamint feleségük és kiskorú gyermekük számára ezután évenként négyszeri utazásra érvényes teljesen díjmentes menetjegyet ad. Azok a nyugdíjasok, illetve fentebb megjelölt hozzátartozók, akiknek nincs utazási szabadjegyük, nyugdíjkiegészítésük felmutatása esetén a menetdíjnak csak a felét kötelesek megfizetni.

— Állandóan javul a király állapota. Bucarestből jelentik: A király állapotának állandó javulására való tekintettel, az orvosok a táplálkozás terén újabb könnyítéseket engedélyeztek az uralkodónak, aki most már fokozatosan eléri régi testsúlyát.

— Averescu tárgyal a nemzeti-paraszt-párttal. Bucarestből jelentik: Az Adeverul értesülése szerint Averescu tábornok és Filipescu Grigore tegnap megbeszélést folytattak a pártok közötti közeledés tárgyában.

— Besszarábia kormányzójának esküje. Bucarestből jelentik: Rascanu tábornok, Besszarábia és Bukovina kormányzója, tegnap ietette az esküt.

— A Jugoszláv miniszterelnök román kitüntetés. Belgrádból táviratozzák: Emandi belgrádi román követ, meghatalmazott miniszter, ma reggel megjelent Uzunovic szerb miniszterelnöknél, akinek átnyújtotta Ferdinand király kitüntetését, a „Coroana Romaniei” főtisztí jelvényét.

— A Vatikán a népek békéjéért. Párisból jelentik: A nunciatura nyilatkozatot adott ki, amelyben közli, hogy alapítalak azok a hírek, mintáa a szentszék támogatná az elzászi autonómiát és Ausztriának Németországhoz való csatlakozását. A szentszék támogatásában részesít minden, a népek békéjét megerősítő mozgalmat.

— Anarchisták fogtak Olaszországban. Romából jelentik: Comóban három embert letartóztattak anarchista-propagandával vádolva. A három férfi éjszaka Svájcba szökött át az olasz határon. A letartóztatottnál külföldi pénzt és anarchista propagandáiratokat találtak.

— A magyar demokraták nem fogadják el a felsőházi tagságot. Budapestről jelentik: A budapesti ügyvédi kamara felsőházi tagja — mint pozitív forrásból értesültünk — Pap József kamarai elnök lesz. A Vitézi Szék is már megválasztotta felsőházi tagját, vitéz Nagy Pál gyalogsági tábornok személyében. Póttag: vitéz Hellebrandt Antal nyugalmazott tüzérségi tábornok lett. A szegedi egyetem tamarai kara tegnap tartotta a választást, amelynek eredményeképpen Tóth Károly rektor rendes és Roegler Gusztáv egyetemi tanárt póttagnak küldte be a felsőházba. Az Esti Újság értesülése szerint a demokraták elhatározták, hogy a szociáldemokratákhoz hasonlóan, nem fogadják el a részükre felajánlott tagságot.

— Készül a bécs-budapesti kábel. Győről jelentik: A Budapest és Bécs közötti kábelvonal ma Győrig elvezült. A munkálatokat folytatják tovább.

Kinevezték a Banca Nationala új kormányzóját.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítója nek távirata.) A király ma aláírta Bwileanu Tulea kinevezését a Banca Nationala kormányzóivá. A kinevezés a szokásos öt év helyett kivételesen hét évre szól. Burileanui hétévvel iktatják be hivatalába. Az új bankkormányzó mehedint mandátumát az Averescu listán sorra következő Caruareanu kapja meg.

Megrendült a francia kormány helyzete.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) Poincare sürgős minisztertanácsot hívott össze, amelyre Briand is megérkezik Cannesből. A minisztertanács elsősorban a kínai eseményeket tárgyalja, utána pedig azok a belpolitikai nehézségek kerülnek szóba, amelyekkel a kormánynak meg kell küzdenie. Politikai körökben elterjedt hírek szerint a kormány helyzete megrendült és számolnak a Poincare-kabinet lemondásával.

— Borzalmas vihar a Földközi-tengeren. Párisból jelentik: Óriási vihar dühöng tegnap óta a Földközi tengeren, a viharnak számos hajó esett áldozatul.

— Eltemették a budapesti zsidókórház gondnokát. Budapestről jelentik: Ma délelőtt temették el Vértess Lajost, a zsidókórház gondnokát, aki Benedict professzor öngyilkossága feletti bánatában leugrott a negyedik emeletről.

— Halálbál Clujon. Clujról jelentik: A vásártéri Andonia kocsmában, ahol minden vásár- és ünnepnapon a kolozsvári székely leányok és legények táncmulatságot rendeznek, tegnap este véres verekezés folyt le. Siklódi János szolgálóját a kocsmába előtt régi haragosa, Molnár Jakab egy doronggal úgy fejbe vágta, hogy eszméletlenül terült el a földön. Siklódit azonnal a klinikára vitték, ahol élet-halál között lebeg. A merénylet letartóztatták.

— Léghajókat épít Amerika. Washingtonból jelentik: A képviselőház elfogadta a 200.000 dollár kiutalásáról szóló javaslatot a léghajók építési munkálatainak megkezdésére. A megszavazott összeg csupán előleg az öt és fél millió dollárra, mert ekkora összeget szántak a légi flotta kibővítésére.

— Óriási tűz Newyork szigetén. Newyorkból jelentik: A kikötővel szemben levő kormányzószigeten nagy tűzvész pusztított. A tűz hat háztömböt és husz áruraktárt, összes árukészletével együtt, elemészlett. Az oltás alatt öt ember halt meg. A newyorki tűzoltóság teljes apparátussal kivonult az oltáshoz, amelyben az állami börtön foglyait is segítkeztek.

— Elfogott agitátorok. Budapestről jelentik: A rendőrség rajtaütött a Vági-párt egyik agitációs-ülésén, ahol a szónokok a mai kormányrendszer megdöntését követelték. Tizenegy embert előlítottak a rendőrségen.

Waldbauer — Kerpely hangverseny január 11.

— Az angol pénzügyminiszter Olaszországban. Milánóból jelentik: Churchill angol pénzügyminiszter rokonai kíséretében ma Génába érkezett. A pénzügyminiszter 8—10 napos földközi-tengeri turát akar megtenni. A Secolónak adott intervjua szerint január közepén Mussolini miniszterelnököt és Volpi pénzügyminisztert meglátogatja az angol pénzügyek legfőbb öre.

— ÖNGYILKOS MAGYAR GRÓFNŐ. Budapestről jelentik: Ma reggel egy egykor előkelő mánvásny öngyilkosságot követett el. A grófnő egy éjszakai mulatóhely táncosnőjévé züllyött az évek folyamán. A rendőrség szil-

g ru títokban tartja a grófnő nevét és történetét.

— Jelmezek és álarok Faludinál.

— Franciaország védekezik az idegen munkások ellen. Párisból jelentik: A munkaügyi miniszter kijelentette, hogy két hét óta egyetlen külföldi munkás beutazási kérését sem teljesítették. A határbiztosokat utasították arra, hogy csak munkaszerződéssel rendelkező munkásokat bocsassanak be az országba. A jelenleg az országban tartózkodó külföldi munkásokat azokra a helyekre küldik, ahol munkashiány mutatkozik. Ha nem tudnak elhelyezkedni, hazaküldik őket.

Csipke vásár! Az összes valancien csipkék, fehér, drap kiárusítása minden előfogadható árban megkezdődött **Hoffmann Sándor-nál** Arad, Strada Eminescu (Deak Ferenc-u.) 153

Sovány vigasz.

Móricka minden ötpercben odaszalad az édesapjához, aki egy karosszékben ül és újságot olvas és figyelmezteti:

— Édes apám, ma van a születésnapom!
A papa tovább olvas és úgy tesz, mintha nem hallaná a figyelmeztetést. Móricka azonban nem rest, ajándékot remél és folytonosan megismélli:

— Édes apám, születésnapom van ma!
Végre a papa megszólal és ezt válaszolja Mórickának:

— Nem baj tiám, majd elmúlik!

— Nagy tűz lasiban. lasiból jelentik: Az elmúlt éjjel nagyarányú tűzvész pusztított lasiban. Az éjjeli órákban eddig ismeretlen okból kigyulladt Craciun Mária asszony háza. Az épület már teljesen lángokban állott, mire megérkeztek a tűzoltók, akik viszont a vízhiány miatt tehetetlenül állottak a dühöngő tűzzel szemben s a lángok egymásután csaptak át a szomszédos házakra. Reggel négy órára már nyolc ház égett le. A tűzoltóknak emberfeletti erőmegfeszítéssel a déli órákban sikerült teljesen lokalizálni a tüzet, amely iszonyatos pusztítást vitt végbe. A kár meghaladja a 10 milliót. Késő este érkezett jelentés szerint a bevezetett rendőri vizsgálat megállapította, hogy a tűz gondatlanság következtében keletkezett. A rendőrség letartóztatta Craciun asszony cselédjét, aki bevallotta, hogy az esti órákban égő gyertyával járt lent az épület

pincéjében, ahol véletlenül megbotlott s az égő gyertya az ott felhalmozott lán-lom közé esett. Állítólag az asszony, mikor ijedelméből magához tért, eloltotta a tüzet, amely azonban lapangva égett tovább s az éjjeli órákban annál vehemensebb erővel tört ki.

— Bajai kereskedő eltűnése. Budapestről jelentik: Titokzatos ügyben folytat nyomozást a budapesti rendőrség. Még 1924-ben történt, hogy Kling Andor bajai kereskedő nyomtalanul eltűnt. A nyomozás kiderítette, hogy a kereskedő 1921-ben csempészéssel foglalkozott Jugoszláviában. A csempészésben özvegy Eber Sándorné, egy Kling-nél 15 évvel idősebb asszony segédkezett, aki szerette volna, ha feleségül veszi, amit több ízben meg is ígért. Később azonban Kling elhatározta, hogy Sottányi Valériát, egy bajai kereskedő leányát veszi el, mire Eberné kijelentette neki, hogy leszámol ezért és ha kell, gyilkol is, de a házasságot megakadályozza. 1924-ben aztán Kling Bajáról Budapestre indult és utközben nyomtalanul eltűnt. Azóta hirt sem hallottak róla. A rendőrség most újabb adatokat szerzett, amelyekről azt hiszik, hogy rövidesen kiderül, mi lett Kling Andorral.

— Terjed a sparyolláz. Madridból jelentik: Az influenzajárvány egyre tovább terjed. A fővárosban 125 haláleset történt. Franciaországban is pusztít a betegség. Lyonban 60, Marseilleben 61 haláleset történt. Bécsben is kiört a nátház, a betegek száma napról-napra növekszik.

— Bánffy Miklós Budapesten. Budapestről jelentik: Bánffy Miklós gróf Budapesten tartózkodik, ahol ma a parlamentnek készülő lakmas gobelint tekintette meg.

— Eljegyzés. Giorgina Körösladányi és Dimitrie Roitan december hó 25-én tartották eljegyzésüket Nadason.

— Ujságíró sajtópere Nagy Vincével. Budapestről jelentik: A büntetőtörvényszék ma tárgyalta Halász Sándor a 8 órai Ujság munkatársának sajtóperét, akit Nagy Vince jelentett fel rágalmazás miatt. Halász lapja múlt évi számában „Nagy Vince Beneséktől várja a mai kormányrendszer eltávolítását” címmel részletesen foglalkozott a baloldali ellenzéki pártok egyik gyűlésével, melyen Nagy Vince azt mondta, hogy a kísántant szívesen látja a mai reakciós állapotokat, mert ha az nem kedvezne neki, úgy elsöpörné a mai kormányrendszert. A tanuként kihallgatott Pakots József, Vanczák, Propper és Farkas István nemzetgyűlési képviselők és több ujságíró nem emlékeztek a beszéd szövegére. A bíróság azzal az indoklással mentette fel Halászt, hogy ha nem is idézte pontosan Nagy Vince beszédét, de amit írt, lényegileg logikus következtetés.

— Tűz Aradon. Ma délután Aradon, a Strada Șearului (Zoltán-uccán) kigyulladt egy javításra váró butorszállító kocs. Értésítették a tűzoltóságot, amely kivonult a helyszínre, de a kocsit megmenteni nem lehetett és az teljesen porrá égett. A vizsgálat megindult a tűz okának kiderítésére.

— Egy dollár Molnár Ferencnek. Molnár Ferenc bécsi lakására tegnap reggel érdekes küldemény érkezett Amerikából. A postás több levéllel együtt egy newyorki levelet is hozott. Molnár Ferenc kíváncsian nyitotta fel a női irással címzett rózsaszínű borítékot, amelyből a legnagyobb csodálkozására egy egydolláros bankjegy esett ki a rövid kísérőlevél mellől. A levél írója — egy amerikai hölgy — Molnár Ferencnek őszinte gratulációját küldi a „Játék a kastélyban” előadása alkalmából. Annyira magával ragadta a darab szépsége, — írja, — hogy háromszor is megnézte és most egy dollárt küld a „Mester”-nek, hogy egy héttig mindennap vegyen belőle egy-egy szegfűt és tűzze ki gomblyukába.

— A ma esti vendégóra keretében bakfiskolón vizsgából éjjel 1 óráig Barna Istvánénál.

— Dr. Róna orr-, gége-, fülorvos felgyógyult, ismét rendel Str. Moise Nicoara 17. (Petőfi-u.) Simay fürdő mellett.

A legjobb rádió lámpa

— Meghívó. A gyári alkalmazottak temetkezési egyesülete értesíti tagjait, hogy folyó hó 16-án d. e. 9 órakor a városháza nagytermében tartja évi közgyűlését a következő napirenddel: 1. Elnöki megnyitó; 2. Titkári jelentés; 3. Pénztáros jelentése; 4. Ellenőrök jelentése; 5. Miniszteri rendelet értelmében az alapszabályok módosításának bejelentése; 6. Régi tisztikar felmentése; 7. Új tisztikar megválasztása; 8. Indítványok; 9. Elnöki zárószó. Kérjük a tagoknak minél nagyobb számban való megjelenését. Alapszabályok értelmében, határozatképtelenség esetén a közgyűlés, tekintet nélkül a megjelentek számára, folyó hó 23-án lesz megtartva. Vezetőség.

Megfontolt szándékkal rabolt az aradi bérkocsis.

Milinkovics Györgyöt az ügyészségre kísérték. — A vizsgálóbíró előtt súlyosan terhelő vallomást tett. — Új vád a merénylő bérkocsissegéd ellen.

(Arad, január 7.) Milinkovics György, a merénylő bérkocsissegéd kihallgatását ma befejezte az aradi államrendőrség. Az alig huszonkét éves fiatalember nyugodtan, szinte gyermeces dicsekvéssel ismételte meg vallomását, amely szerint Triff Simon elleni merényletet egyedül követte el. Tagadja, hogy büntársai lettek volna és azt állítja, hogy amikor Triff Simon beült kocsijába, még észébe sem volt, hogy meggyilkolja és kirabolja. Csak akkor gondolt erre, amikor a mézárosmester rákiáltott, mire ő dühében ráütött a csavarculccsal és Triff eszméletlenül hanyatlott hátra. A mozdulatlanul fekvő ember láttára érelődött meg benne a gyilkosság és rablás terve. Triff Simon állítása szerint harmincöt ezer lej volt tárcájában, amelyet a bérkocsis elrabolt tőle. Milinkovicsnál azonban csak huszonnégyezer lej találtak a házkutatás alkalmával és ötezer lej értékű deszkát, amelyet a rablott pénzből vásárolt. A kocsis Triff vallomásával szemben váltig hangoztatja, hogy összesen csak huszonkilenc ezer lej volt a tárcában. A merénylő bérkocsissegédet ma átszállították az ügyészség fogházába.

Vallomás a vizsgálóbíró előtt.

Radu Pascu aradi vizsgálóbíró a kora délutáni órákban hallgatta ki Milinkovicsot, aki ezuttal a keresztkérdések sulya alatt lényegesen megmástitotta a rendőrségen tett előbbeni vallomását és elmondotta, hogy már a miclacai korcsmában érelődött meg benne a rablás gondolata, amikor Triff Simonnal az ezresekkel telt pénztárcát meglátta. Szándékának végrehajtásához azonban csak akkor mert hozzáfogni, amikor Triff elszunnyadt a kocsiban. A vaksötét éjszakában ekkor gyors egymásutánban többször Triff fejére sújtott a hatalmas csavarculccsal, majd zsebkésével szúrást ejtett áldozatán és a szerencsétlen ember torkát is félig átmetszette. A szörnyű tett ekkövetése után megállította a bérkocsit, leszállt és amikor megállapította, hogy áldozata szíve már nem működik, kirabolta és a szerinte halott utasával a szántóföldeken keresztül a Maros felé hajtott. Eddig — a saját vallomása szerint — a legteljesebb hidegvérrel hajtotta végre a rablótámadást. A vizpartra érve azonban, amikor áldozatát a kocsiból a Marosba akarta lökni, attól, hogy Triff pár pillanatra eszméletre tért és felhőrgött, annyira megijedt, hogy hanyatt-homlok elmenekült, ott hagyva áldozatát a víz peremén.

Másnap aztán templomba és este pedig táncba ment Milinkovics György, a rablógyilkos, aki a szörnyű tett utáni éjszakát is nyugodtan aludta át s egyáltalán nem gondolt arra, hogy a borzalmas bűntény miatt őt fogják felelősségre vonni. Kihallgatása után Milinkovics Györgyöt vizsgálati fogságba helyezték.

Új vád a bérkocsis ellen.

Ma esti órákban szenzáció erejével fiató értesítés érkezett az aradi államrendőrségre. Az értesítés szerint az a hír terjedt el Milinkovics György ismerősei között, hogy a fiatal bérkocsissegéd követte volna el két esztendő előtt a csálai erdőben történt gyilkosságot is. Még sokan emlékeznek arra a rejtélyes gyilkosságra, amelynek áldozata Czinkovszki Márton városi szennyvíztelep-őr volt. A szerencsétlen embert egy délelőtt holtan összezuzott tagokkal találták meg a csálai erdőben. A rendőrség annak idején nagy apparátussal nyomozott a rejtélyes gyilkosság ügyében, a tettest azonban nem sikerült kézrekeríteni. Mint a rendőrségre érkezett jelentés állítja, már a gyilkosság után néhány nappal is beszéltek arról, hogy a véres tettet az izgága természetű Milinkovics György követte volna el, aki állítólag többször mulatott Czinkovszkival együtt. A rendőrség annak idején letartóztatott egy napszámot, aki a meggyilkoltnak ismerőse volt, de szabadon bocsátották, mert pontos alibi igazolt. A beérkezett jelentés alapján a rendőrség megkezdte a nyomozást és valószí-

nűleg hamarosan kiderül, vajjon Milinkovics tényleg részes volt-e Czinkovszki Márton meggyilkolásában.

SPORT

— O AAC közgyűlés ma este fél 6 órakor a városháza kistermében, este 9 órakor társasvacsora étlap szerint, meghívó nélkül, a Fehér Kerest gyémánttermében.

— O A budapesti Hungaria Spanyolországban. Barcelonából jelentik: A Hungaria-FC Európa footballmérkőzés 2:2 arányban eldöntetlenül végződött.

— O Aradi ping-pongók győzelmei Timisoarán. A timisoarai Kadima a tegnapi ünnepet használta fel országos jellegű ping-pong versenyének lebonyolítására és sikerült is Arad, Cluj, Oradea, Simeria, valamint Timisoara legkiválóbb ping-pong-reprezentánsait egymással szembeállítani. Az aradiak a versenyben szépen szerepeltek. Eredmények a következők: Férfi egyes: 1. Schwartz (Haggibor), 2. Mautner (Hagg.), 3. Laczay (AAC). Férfi páros: 1. Holtversenyben: Weisz-Papier (Kadima), Albert, Ponta (ATE) és Krenner (AAC), Topodi (AMTE). Női egyes: 1. Csukayné (Hellas), 2. Papp Marcsa (TAC), 3. Bánhidny Sándorné. II. oszt. férfi egyes: 1. Topodi (ATE), 2. Krenner (AAC), 3. Csermák (TAC). Ifjúsági: 1. Albert (ATE), 2. Krenner (AAC), 3. Weisz (Kadima). Hármas csapatverseny: 1. Haggibor (Schwartz 17 + Mautner 16 + Hermann 14) 47 győzelem. 2. Kadima-A (Weisz 15 + Papier 14 + Márton 11) 40 gy. 3. ATE (Albert 16 + Ponta 13 + Topodi 10) — 39 gy. 4. TAC (Winternitz 12 + Csermák 7 = Raffinszky 7, 20 gy. 5. Kadima-B.) A verseny éjjel negyed tizenkettőkor ért véget, amikor Winter Miklós az elnökség nevében kiosztotta az érmeket a helyezett versenyzőknek.

— Az AMTE országos vándordíjas birkozóversenye vasárnap, január 9-én kerül eldöntésre a Munkás-Otthon nagytermében. A nagyszámu nevezésre való tekintettel, a verseny egész nap tart. A döntő mérkőzések este 8 órától. A versenyen az összes romániai birkozóegyesületek legjobb versenyzőikkel vesznek részt.

— Boxmérkőzések Budapesten. Budapestről jelentik: Tegnap zajlott le az országos boxbajnoki mérkőzés. A mérkőzésen légsúlyban Kocsis (FTC), bantamsúlyban Szeles (FTC), könnyűsúlyban Gelb (NSC), waltersúlyban Balázs (ITC), középsúlyban Micsicsak (MTK), kishézsúlyban Bokodi (Vasutas), nehézsúlyban Német (Spárta) győztek.

Tragédia Budapesten.

A magyar demokratapárt egyik vezérének megrendítő családi tragédiája.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Megrendítő tragédia történt a magyar fővárosban. Néhány nappal ezelőtt Ehrlich G. Gusztávnak, a demokratapárt híres VII. kerületi vezetőtagjának 36 esztendőes Károly fia gyomorvérzésben meghalt. Ehrlich Károlyt előzőleg ugyan megoperálták, azonban az orvosi tudomány már nem tudta megmenteni az életét. Felesége a halál után kijelentette, hogy nem bírja férjét túlélni és hamarosan követni fogja a halálba. Az asszony tegnap be is tartotta szavát, amennyiben lakásán szublimáltat megmérgezte magát. A mérgezés felfedezése után azonnal gyomormosást alkalmaztak, majd a Liget-szanaszatóriumba szállították az asszonyt, ahol élet-halál között lebeg. A tragikus eset nagy részvétet keltett Budapesten.

Jön! Jön!
Tarzan fia
vasárnaptól
az aradi Urániában.

Ma este „ATE Evezősök“ tea-estélya a Fehér Keresztben.

Eltűnt a magyar főváros Adonisa.

Maria Orska pesti szerelmének rejtelmes históriája. — Egy budapesti ügyvéd titokzatos eltűnése és különös jelentkezése.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Szenzációs ügyben nyomoz egy hét óta a budapesti főkapitányság. Körülbelül egy héttel ezelőtt Rácz Kálmán huszárkapitány bejelentette a rendőrségen, hogy albérlője: Rátkay-Radics Kálmán ügyvéd december 24-én eltávozott otthonról s azóta nyomtalanul eltűnt.

A különös ügyvéd furcsa élete.

A fiatal ügyvéd, akit különös életmódjáról általánosan ismertek, 1920-ban a kisgazdapártnak volt a titkára és a most lefolyt választási kampányban pedig Budapest déli kerületében lépett fel fajvédő programmal. Résztvett a fajvédő párt belső életében és politikai barátai nagy szerepet szántak az intelligens ügyvédnek. Egy év óta Szabó Gyula budapesti ügyvéd irodájában dolgozott, ahol azonban már két hónap óta nem látták. A különös életmódú ügyvéd állandóan orvosokat és kuruzslokat konzultált, mert azt hitte magáról, hogy súlyos beteg. Egy évvel ezelőtt bicsérdista lett és — habár makc-egészséges volt — ágyba feküdt és egy évig feküdt mozdulatlanul. Ha barátai meglátogatták, nem szólt senkihez, mindenkiel írásban érintkezett, mert azt hitte, hogy a beszéd árt a pihenő-kurának. Egy év alatt 20 kilót hizott Rátkay-Radics Kálmán, a ki végül úgy találta, hogy egészséges lett és újra megjelent a társaságokban. Ideális férfiszépség volt a 33 éves fiatalember, akibe Maria Orska az ismertnevű színésznő is szerelmes lett. Az ügyvéd azonban nőgyűlölő volt, sőt többször kijelentette, hogy szerzetes akar lenni.

Fantasztikus kombinációk az eltűnés körül.

Az eltűnést közlő bejelentés nyomán a budapesti rendőrség megindította a nyomozást. Mialatt a huszárkapitány a rendőrségen járt, egy szegényesen öltözött asszony levelet vitt a lakására. Azt mondotta, hogy a levelet egy ur adta át az Üllői-úton kézbesítés végett. A levélben Rátkay-Radics közölte barátjával, hogy Pestszentlőrincen tartózkodik, ahol ki akarja pihenni a képviselőválasztások fáradságait. Rácz erre Pestszentlőrincre utazott, ahol érintkezésbe lépett a hatóságokkal, az ügyvédnek azonban nem találta a nyomát. A rendőrség erre a lapokban közzétette az eltűnést, mire másnap a József-uccai Aranyember-vendéglőben, ahol az eltűnt társaságával naponta megfordult, egy elegáns hölgy jelent meg. A nő Rátkay asztaltársasága közelében foglalt helyet és hangosan, hogy a társaság is hallja, azt mondotta:

— Nem tudom, miért keresik Rátkay-Radicsot, hiszen vidékre utazott, de Szilveszterre már nem is érkezik Budapestre.

Rátkay-Radics kokainisták hálójában?

Az ügyvéd azonban még újév után sem jelentkezett. Közben újabb rejtélyes eset történt. Szabó Gyula dr.-t, akinél Rátkay azeelőtt dolgozott, egy férfihang kereste telefonon és azt mondotta neki, hogy Rátkayt egy kokainista társaság tartja fogva, eldugott helyen és kokaint adnak neki. Ha rövidesen meg nem szabadítják, teljesen tönkreteszik. A rendőrség két detektívcsoportot bízott meg a titokzatos kokaintársaság nyomozásával és egyszer-

smind az elegáns hölgy után is megindult a nyomozás.

Jelentkezik az eltűnt ügyvéd.

A rendőrségi nyomozás során még egy hír bukkant fel a titokzatos eltűnéssel kapcsolatban. Eszerint egy előkelő budapesti hölgy tartaná Rátkay-Radicsot fogva palotájában és

Megkezdődtek az adóvallomások Aradon.

Hogyan kell az adóveket kitölteni. — Kiknek kell vallomást tenni.

(Arad, január 7.) Az 1927. évre szóló adóvallomásokat — mint azt már jelentettük — január 31-ig bezárolag feltétlenül be kell adni. Az erre vonatkozó rendelkezést kérkezett az aradi pénzügyigazgatóság s abban az adóvallomásokra nézve az alábbi rendelkezések a figyelemre méltók:

Az adóvallomási iven a dohánytőzsdékben és az adóhivatalokban kaphatók. Deklarációt kell kitölteni (4. számú) a kereskedelem, ipar és szabad foglalkozás üzéséből származó jövedelmekről és ugyanezt tartoznak készíteni a részvénytársaságok és az olyan kereskedők meg iparosok, akik rendszeres könyveket vezetnek és mérleget készítenek. Ezek a 4 bis számú iven töltik ki. A globális (összjövedelmi) adóhoz az 5. számú deklarációt kell felhasználni. A fentiek fenti adó alá eső jövedelmeit a községházán összeállított kollektív deklarációval jelenthetik be január végéig.

Mit kell bejelenteni?

A vallomási iven, akár egyéni, akár közös a deklaráció, be kell jelenteni az ingatlanokból (ház, föld) származó jövedelmeket a globális adó végett. Az egyéb évi jövedelmeket úgy kell bevallani, ahogyan befolytak, vagy inkasszálandók az 1926. évre visszamenőleg, figyelembevéve az iven található utasításokat. Ha egyes 1926. évi jövedelmek, mint pl. a dividendák és tantiémek, még nem ismeretesek, ezeknél az 1925. évi összeget kell bejelenteni. A jogos adócsökkentést a deklaráció után kell kérni a megfelelő utasítások értelmében. Azoknak az adózóknak, akik nem tudják kitölteni vallomási ivenüket, az adóhivatalok tisztviselői kitöltik nekik, csupán aláírásukkal kell ellátniok.

Az adóelengedés és csökkentés.

Ha valakinek évi jövedelme nem haladja meg a 10.000 lejt, nem tartozik globális adóvallomást tenni, ha viszont le akarja szállítani elementáris adóját, családi terhek, vagy jelzálogkötelezettségek címén, az erre vonatkozó kérést az 5. számú iven kell előterjesztetni. Azok, akik a törvényes határösszeget aluli jövedelemmel rendelkeznek, de emiatti jogukat az adómentességre tavaly bármily okból nem ismerték el, erre vonatkozó kérésüket, ha ház és földbirtokjövdelemre vonatkozik, az 5. számú iven, ha pedig kereskedelem, vagy szabad foglalkozás üzéséből származik a jövedelem, a 4. számú iven jelentik be.

Nem kell globális adóvallomást tenniük azoknak sem, akiknek kereskedelem, ipar, vagy szabad foglalkozás üzéséből csak egyetlen jövedelmük van, amelyet külön iven jelentenek be. Ezen az iven azonban fel kell tüntetni, hogy sem az illetőnek, sem pedig az általa tartott családtagoknak másféle jövedelmező foglalkozásuk nincsen. Ez a bejelentés helyettesíti a globális vallomást s ezért a családi terhek címén járó adócsökkentés is az elementáris adóra vonatkozó vallomással kell kérni. Ha az adózó egyetlen jövedelme fizetéséből, vagy ingótokéből származik, a deklarációt az 5-ös számú iven kell megteretni. Akinek az idei jövedelme ugyanaz, mint tavaly volt és adócsökkentést sem akar kérni, továbbá lakóhelyét, foglalkozását, vagy vállalatát nem változtatta meg, nem köteles új vallomást tenni és az adókövető-bizottság úgy tekint, mint aki

kényszeríteni akarja, hogy feleségül vegye. Az Est ma déli száma újabb szenzációs fordulatról ad hírt. Az történt, hogy Rátkay felhívta telefonon az Est szerkesztőségét és közölte, hogy Pestszentlőrincen fekszik betegen, egy barátja lakásán. Ugyanezt a rendőrséggel is közölte, de azt nem volt hajlandó megmondani hol van. A szenzációs ügyben teljes apparátussal folyik a rendőri nyomozás, amely ki fogja rövidesen deríteni, a sok fantasztikus kombináció közül, mi az igazi oka Rátkay-Radics ügyvéd rejtélyes eltűnésének.

mult évi vallomását fentartotta volna. Ebben az esetben azonban adómentességet kérni nem lehet.

Az adókvetések.

Azokat az adózókat, akiket a rendelő nem mentesít a vallomási iven benyújtása alól, vagy akiknek jövedelme megváltozott és mégsem nyújtják be január 31-ig az új adóvallomást, hivatalból fogják az adóval megtróni. Az adókvetések eszközzése előre megállapított alapon történik és arról a közönséget tájékoztatni fogják. A vallomást tett adózókat megidézik a tárgyalásra, viszont azokat, akiknek hivatalból röjják ki adóját, nem. Ajánlatos, hogy a tárgyalásra az adózók vigyék el a be-terjesztendő iratokat, akiket pedig nem idéztek meg, azok legjobb, ha előzetesen beértesztik okmányaikát, a részükre megjelölt módon.

Borzalmas gyilkosság Ploesti-ben.

Egy bíró agyonlőtte unokája udvarlóját.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának távirata.) Ploesti város lakosságát óriási izgalomban tartja az a gyilkosság, amelyet ma éjjel a Voivodi-uccán, a város központjában követtek el. A gyilkos Christu bíró, aki három revolverlövés-sel agyonlőtte Talangescu diákok. A gyilkos bíró azonnal letartóztatták, aki vallomásaiban önvédelemmel menti tettét, azonban kiderült, hogy a véres dráma mögött szerelmi motívumok húzódnak meg. Talangescu ugyanis el akarta jegyezni a bíró unokáját, Pavelescu író leányát. A bíró ellenezte a fiatalok házasságát és megfenyegette a diákokat, hogy mindenáron megakadályozza azt.

Öngyilkos nábob-fiu.

Meg akart halni, mert nem vehetett el egy szegény leányt.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) A magyar fővárosban nagy feltűnést keltett losonci Herzog Ignác Imre nevű fiának öngyilkossága. Az apja nevét a régi monarchia területén mindenki ismeri. A dúsgazdag felvidéki erdőbirtokos és szeszgyáros losonci kastélyában él. A legkisebbik fiu, Herzog Imre orosz fogságban volt, ahol amputálták egyik sebesült karját, amikor hazakerült, szerelmes lett egy fiatal leányba, a leány, azt mondják szép volt és viszonszerette. Azután bucsút kellett mondaniok egymásnak, olyan erővel kellett megküzdeniök, amelyeknek súlyával szemben két ábrándozó, vágyakozó fiatal lélek tehetetlen maradt. A leány férjhez ment máséhoz. A fiu hónapokig kerülte az embereket.

Most néhány hete új szerelmek kezdődött egy szép losonci leánnyal, aki azonban szintén nagyon szegény és így a házasságukról szó sem lehetett. Herzog Imre fanatikusan és konokul hitte, hogy végre utólrheti álmaát és feleségül veheti a leányt, akinek csodás szépségéről legendákat beszéltek. Megint csalódott. Ezt a csalódást már végkép nem tudta elviselni. Szilveszter előtt néhány nappal lumbálal megmérgezte magát.

A Liget-szanatórium első emeletének 27-es számú szobájában viaskodik most az el-tel ez a szegény, szerencsétlen fiu.

Jön Jön!
NINON ruha Liával
vasárnaptól
az aradi Apollóban.

Jön! FAUST, Gounod híres operája. Jön!

Minden idők legnagyobb filmalkotása.

KÖZGAZDASÁG.

Agrárpanaszok Aradmegyében.

Súlyos bajok az agrárreform végrehajtása körül. (Arad, január 7.) Ismert dolog, hogy szomorú közgazdasági állapotainknak a sok között egyik lényeges oka az agrárreform, illetve annak késedelmes végrehajtása. Népünk, mely vágyva-vágyott a föld után, az intéző köri közönye, önkénykedése miatt évekig nem jut jogos tulajdonához, s ideiglenesen kapott parcelláját kedvetlenül, reményvesztetten műveli, s így évről-évre sok millió métermázsza buza és kukorica marad a földben, melynek ki kellene onnan jönnie s melynek hiánya csak növeli az ugyanis növekvő drágaságot.

A Pankotai Textil R. T. pankotai uradalmából két község — Pancota és Magyarád — igényjogosultjai várják kielégítésüket. A kisajátítás még 1922-ben megtörtént, a törvény a „Dispositivul de parcelare” határozatát még 1924-ben meghozta, a működő mérnök 1926. áprilisban elkészítette az u. n. defalcatio, azaz az állam által kisajátított résznek az uradalom számára visszamaradó részből való elkülönítésének tervezetét úgy, amint az igényjogosultak a kisajátított részt évek óta tényleg használják is. Az Agronom Regional felvette a jegyzőkönyvet az elkülönítés helyességéről, az állami hitelesítő mérnök két ízben is kint volt a helyszínen, a térképeket, számításokat, földkönyveket átnézte és mindent rendben talált s mégis — a defalcatiós vázrajzok még most is

otthavernek aláíratlanul a hitelesítő mérnök asztalán. Már pedig csak az aláírás után lehet a vázrajzokat 10 napi közszemlére kitenni, s ha ekkor meg nem felelnek — lehet az elkülönítést telekkönyvileg foganatosítani, tehát csak akkor rendelkezik a volt földesur vagyonának visszamaradó részével és az igényjogosultak is csak akkor kaphatják meg jogos tulajdonukat. — Közben a gazdasági év kezdete elmult. E hivatalos késedelmeskedés miatt tehát Pancota és Magyarád községek igényjogosultjai ismét elvesztették egy teljes gazdasági esztendő és ismét pár ezer mázsa buza a földben maradt.

Vagy itt van Curtici, a határszéli község esete. Curtici község igényjogosultjai még 3 évvel ezelőtt, 1923. év őszén megkapták végleges parcelláikat, hivatalos hitelesítő mérnöki és bírói eljárás is befejezést nyert 1924. év tavaszán, csupán a kész térképeket és földkönyveket nem tették át a mai napig foganatosítás végett a telekkönyvhöz. Már pedig a mi törvénytisztelő népünk nem tekinti magát jogos tulajdonosnak, amíg neve a telekkönyvben beiktatva nincsen. Bizalmatlanságában megcsalva érzi magát s így játsza el a hivatalos nemtörődömség az állampolgárok bizalmát — az állam konszolidációjának legbiztosabb fundamentumát.

Zürichben 2.72.50, Párisban 13.20 a lej

Zürichben utótdzsdén 2.62.50 a lej.

Helyi valutaárak. (Január hó 7.)

Kifizetések: Berlin 46, Amsterdam 77.40, Newyork 192.75, London 937, Páris 7.72, Milanó 8.77, Prága 5.72, Budapest 33.85, Zágráb 3.42, Bécs 27.25, Zürich 37.30. — Áru: Mánka 46, holland forint —, dollár 193, angol font —, francia frank 7.70, olasz lira 8, cseh korona 5.70, magyar korona 33.80, dinár 3.42, osztrák schilling 27.30, svájci frank 37.30. — Pénz: Márka 45, holland forint —, dollár 191, angol font —, francia frank 7.40, olasz lira 8.20, cseh korona 5.30, magyar korona 33.20, dinár 3.20, osztrák schilling 26.50, svájci frank 36.50. — Irányzat: szikárd.

Zürichi tőzsdényítés. (Január hó 7.)

Berlin 123.05, Amsterdam 207.40, Newyork 518.12.50, London 2514.50, Páris 20.45, Milanó 22.85, Prága 15.35, Budapest 90.62.50, Belgrád 9.12.50, Bucuresti 2.72.50, Varsó 57.50 Bécs 73.

Zürichi tőzsdézárlat. (Január hó 7.)

Berlin 123.05, Amsterdam 207.35, Newyork 518.12.50, London 2514.62.50, Páris 20.45, Milanó 23.05, Prága 15.35, Budapest 90.62.50, Belgrád 9.12.50, Bucuresti 2.72.50, Varsó 57.50 Bécs 73.

Bucuresti-i tőzsdén ünnepi szünet volt.

A vasúti rakterületek új bérleti árai.

Bucurestiből jelentik: A CFR. vezérigazgató-sága elhatározta, hogy az érkező áruk lerak-tározására szánt területek bérleténél ezentul szigoruan be fogja tartani a sorrendet és csak az állomások által elismert szállítók és kereskedők fognak bérletet nyerni. Ugyanazon személy több rakterületet is bérelhet, anélkül azonban, hogy ez más igénylők rovására menne. Az új bérleti díjak Bucuresti, Constanca, Braila, Ploesti, Jasi, Galac, Chisenev, Csernovic, Craiova, Brasov, Cluj, Timisoara, Arad, Oradea, Váradvelence állomáson 54, többi állomásokon 15 lej négyzetméterenként. Megye-székhelyeken és városokban, a már említettek kivül, a rakterület négyzetmétere 28 lejbe kerül. Azokat a területeket, amelyek nincsenek kirakodási vonallal elválasztva, a fenti árai feléért lehet bérbeadni. A bérleti szerződés mindenkor egy egész évre szól.

M o z i .

xx A vaskezü ember, Goethe mélyeséges tragédiája nyomán készült filmujdonságot szombaton vetíti utóljára az aradi Apolló mozgószínház. Az előadások fél 5, 6, fél 8 és 9 órakor kezdődnek.

xx Pierre Benoit hangulatos regényét eleveníti meg az aradi Uránia mozgószínház képe, mely éjjeli órjárat címen szombaton este kerül utóljára vetítésre. Az előadások fél 5, 6, fél 8 és 9 órakor kezdődnek.

xx Az emberi érzések egyik legkegyetlenebbje: a féltékenység a fő témája annak a nagyszabású társadalmi drámának, melyet Ninon címen vasárnapról vetíti az aradi Apolló. A családi háromszög sikamlós utján indul el a film, s a családi élet érdekes és igaz meséi vonulnak el benne. Az alakok művészi megszépítést kaptak: Putty Lya és Werner Krausz személyében.

xx Tarzan fia, az utóbbi idők monumentális filmje, mely a tudat alatti embert rajzolja élénk színekkel a néző elé. A hatalmas kép első részét vasárnapról kezdve vetíti az aradi Uránia mozgószínház.

xx Vasárnap délelőtt az aradi Apolló mozgószínház 11 órai kezdettel filmmatinéet tart. Ugyanakkor az aradi Uránia „Tűztáncosnő” című látványos képet vetíti. A filmmatiné helyi árai: 5, 10 és 15 lej.

xx Az eddigi idők leghatalmasabb filmje Goethe Faust-ja, mely eredeti zenéjével szenzáció színház

jelöléssel kerül legközelebb vetítésre az aradi Apollóban.

Uj patikarend Aradon.

Elkészült az új gyógyszerügyi szabályzat.

(Arad, január 7.) Bucurestiből érkezett jelentések szerint a közegészségügyi miniszter elkészítette a gyógyszerárakra vonatkozó új szabályrendeletet, amelynek kiadását a nemrég megszavazott egészségügyi törvény tette szükségessé. A legfelsőbb jóváhagyással is már ellátott szabályzat előírja, hogy a gyógyszeráraknak olyan uccákon kell működniük, amelyek lehetőleg központjában vannak a részükre adott jogban előirt körzetnek. Átköltözéseket a vegyes gyógyszerészeti bizottság javaslata alapján csak a fenti feltétel mellett engedélyeznek. Egyik kerületből a másikba csak miniszteri engedéllyel lehet gyógyszertárt elhelyezni, bezárás és a praksisnak bizonyos időre való betöltése terhe alatt. A gyógyszerárak zárórája április 1 és október 15 között este 9 óra, az év másik részében este 8 óra. Déli szünet két óra. Ott, ahol csak egyetlen gyógyszerár van, az állandó éjjeli szolgálatot tart, másutt pedig inspekciós alapon. A gyógyszerár személyzete kizárólag a következő lehet: a miniszter által elismert igazgató, tulajdonos, bérlő, vagy üzletvezető, szabad gyakorlati joggal bíró segédek, gyógyszerész-doktorok és szigorlók, akiknek akár külföldi, akár belföldi oklevelük lehet, valamint az egyetemre beiratkozott gyógyszerészhallgatók és egy pénztárnok. Minden személyzeti változást 8 napon belül jelenteni kell. A gyógyszerár igazgatója csak 10 napig maradhat távol előzetes bejelentés nélkül. A gyógyszerek árusítása a tarifa szerint történik.

Rádó-műsor.

Szombat, január 8. Wien—Graz: 19.45. Operaelőadás, utána jazz-band. — Pozsony: 18—19. Jazz-band-hangverseny. — 22.30. Kávéházi zene. — Milano: 20.45. Részletek a „Bohéme”-ből. — 22.45. Jazz-band. — Breslau: 22.18. Táncczene. — Barcelona: 20.45. Operaelőadás. — Prága: 20. Operaelőadás. — 21. Szórakoztató zene. — London—Darenty: 22.30. Táncczene. Lejtő: 20.15. Vidám zene. — 22.15. Táncczene. — Stuttgart: 20. Kamarazeneest. — Frankfurt a M.: 16.30. Zenekari hangverseny. — 22. Kávéházi zene. — Róma: 21. Hangverseny. — Berlin: 22.30. Táncczene. — München: 22.30. Táncczene. — Budapest: 9.30, 12. és 15. Hírek, közgazdaság. — 16. A szoc. missziótársulat előadása. — 17.02. Az Opera kamarazenekeze hangversenye. — 18.20. Sportelőadás. — 19. Operaelőadás, utána könnyű zene és táncczene.

Az aradi Apollóban
ma, utóljára
Goethe remekműve után
A vaskezü ember

Főszerepben:
Gréte Reinwald
és **Paul Hartmann.**
Az előadások
1/2, 5, 6, 1/2, 8 és 9-kor kezdődnek.

Az aradi Urániában
ma utóljára
PIERRE BENOIT
regénye

Az éjjeli órjárat.

Főszerepben:
RAQUEL MELLER és
VLADIMIR GAJDOROV.
Az előadások 1/2, 5, 6, 1/2, 8 és 9 órakor kezdődnek.

